

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1930.

Ljubljana, 30. septembra 1930.

Štev. 7.-8.

55.

Katoliški škofje svojemu narodu.

Predragi verniki!

Danes smo končali s sijajnim in veličastnim uspehom svoj drugi, splošni narodni Evharistični kongres. Toplemu pozivu svojih nadpastirjev, da se skupno, slovesno in javno poklonite Kristusu, svojemu Kralju, v resnici pričujočemu v sv. Rešnjem Telesu, ste se v ogromnem številu odzvali z vseh strani naše države, prav posebno še iz hrvatskih in slovenskih krajev, ki so bliže mestu kongresa. Število pobožnih udeležencev pri tej verski proslavi je preseglo vsako pričakovanje. S tem ste pokazali pred vsem svetom svojo otroško ljubezen in vdanost do sv. katoliške Cerkve, ki vas je po nas škofih poklicala, da se skupno poklonite v molitvi in zadoščenju Odrešeniku v sv. Rešnjem Telesu. Srce se nam širi od veselja — kakor je zapisal sv. Pavel — radi velike duhovne tolažbe, ki ste nam jo ob tej priliki nudili. Vsi brez razlike, moški in ženske, učeni in neučeni, bogati in ubogi, ste na najslovesnejši način javno pokazali svojo živo vero v navzočnost Kristusa Odrešenika v presveti Hostiji, in svojo gorečo ljubezen do božjega Ujetnika na naših oltarjih.

Z veseljem, predragi verniki, moremo izjaviti, da ste se marljivo in pobožno udeleževali pobožnosti in svečanosti ob priliki kongresa. Pazljivo ste poslušali govore odličnih govornikov v cerkvah in na slavnostnih zborovanjih. Večkrat ste zgledno in pobožno pristopili k mizi Gospodovi, da ste se pokrepčali z angelskim kruhom. Vsak dan ste se vsak zase pa tudi skupno poklanjali Kristusu v sv. Rešnjem Telesu, tako, da so bile vaše duše te dni kakor skupni oltar, s katerega so se dvigale k Odrešeniku iskrene in globoke molitve vseh katoličanov naše domovine. Največjo ljubezen pa ste pokazali danes, zadnji dan evharističnega kongresa. Zjutraj ste napolnili prostrani Jelačičev trg in ste se pobožno udeležili sv. maše, ki jo je imel zastopnik sv. Očeta na evharističnem kongresu prevzvišeni gospod apostolski nuncij Hermenegild Pellegrinetti. Ob tej priliki ste izkazali svojo sinovsko vdanost sv. Očetu, Kristusovemu namestniku na zemlji. V še večjem številu ste počastili Gospoda v sv. Rešnjem Telesu popoldne, ko ste v nepregledni procesiji, kakor je Zagreb še ni videl, prepevali navdušene pesmi in vzklikali Kristusu Gospodu: »Hosana Sinu Davidovemu! Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem!« In niste mu izročili v otroški iskrenosti in v zanosu samo svojih src, marveč ste položili v Gospodovo Sree tudi duše svojih dragih, ki so nas doma v duhu spremljali. Lahko trdimo, da so se danes katoliški verniki vse kraljevine poklonili Odrešeniku in ga priznali za svojega vrhovnega Kralja: za kralja posameznih, kralja družin, kralja vsega naroda. Predragi verniki! Ko gledamo veliki duhovni uspeh drugega evharističnega kongresa, se moramo zahvaliti Gospodu za vse velike

in obilne darove, ki nam jih je v teh dneh dal. Zato vas vabimo, da iz dna hvaležne duše skupno, z navdušenjem izrečemo: hvala Bogu! Iskrena zahvala, čast in slava našemu Odrešeniku za vse darove, ki nam jih je izlil iz svojega v ljubezni gorečega Srca. Z Zaharijem, očetom sv. Janeza, vzkliknimo navdušeni: »Hvaljen Gospod, Bog Izraelov, ker se je ozrl na svoje ljudstvo in mu pripravil odrešenje« (Lk 1, 68).

Da pa bi sadovi evharističnega kongresa ostali trajni, ne samo pri vas, predragi, ki ste se kongresa udeležili in imeli priliko slišati toliko lepih besed in sprejeti toliko milosti za svoje izpopolnjenje in posvečenje, ampak tudi pri vsem našem narodu, mislimo, da je prav, da vas navdušimo z lepimi nagibi, ki vam jih toplo polagamo na srce, da jih pazljivo poslušate in v življenju izvedete.

Dobro vam je znano, dragi verniki, da je dal naš dobri Gospod sv. Rešnjemu Telesu posebno nalogo, ki je za naše duhovno življenje izredne važnosti. To nalogo je naš Odrešenik jasno označil, ko je obljubil sv. Rešnje Telo in govoril učencem: »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta«; in zopet »Moje meso je res jed in moja kri je res pijača« (Jan 6, 51, 56). Iz teh besed, dragi verniki, lahko spoznamo, da je Kristus hotel v svoji božji ljubezni ostati med nami v sv. Rešnjem Telesu in sicer na poseben način, ki ima za nas tudi poseben pomen. In kateri je pomen, da je hotel ostati Gospod med nami pod podobama kruha in vina? In zakaj je hotel ostati Gospod prav pod podobama kruha in vina med nami? Važne razloge je imel za to naš Odrešenik. Olajšati nam je hotel kar najtesnejše združenje s samim seboj. Kaj pa je lažje, kot povsod, po vseh krajih sveta, najti in dobiti kruh in vino, ki se na mašnikove posvetilne besede spremenita v telo in kri Jezusa Kristusa! Obenem nas je hotel dobri Jezus, s tem, da je odredil za ta veliki zakrament (kot tvar) kruh in vino, opozoriti, kako zelo je potrebno, da pogosto prejemamo Njegovo sveto telo in kri pod podobama kruha in vina. Kakor sta namreč hrana in pijača pogoj našega naravnega, telesnega življenja, tako je sv. Rešnje Telo pogoj in moč nadnaravnega, dušnega življenja. V vsakdanjem delu izgubljammo svoje telesne sile in moči. Isto se godi, predragi, v naših dušah. V duševnih bojih, težavah in skušnjavah slabijo naše duhovne sile in klonejo, zato je potrebno, da jih podpiramo in krepčamo. Toda kako? S pogostim, če mogoče vsakdanjim pobožnim sv. obhajilom, kakor je to toplo priporočila sv. Cerkev po sv. Očetu Piju X. Leta 1905. je pozval Pij X. ves svet, posebno še mladino, k pogostemu, da k vsakdanjemu sv. obhajilu. Sv. Oče je dobro vedel za velike nevarnosti, katerim so izpostavljeni v naših dneh kristjani, ki v njih mnogi zaidejo s pota resnice in žalostno propadajo za ta in za oni svet. Kot skrbni oče je zato pokazal na najboljše in najuspešnejše zdravilo v teh duševnih nevarnostih. Priporočal je vsem duhovnikom, vsem katoliškim staršem, da gojijo pogosto sv. obhajilo, posebno še, da otroke bolj zgodaj pripuščajo k pojedini božjega Jagnjeta, da njihova nedolžna, otroška srca osvoji Jezus s svojo prisotnostjo in milostjo, preden jih ohladita in popolnoma odtujita greh in spačeni svet. Ko bi le vsi krščanski starši poslušali glas sv. Cerkve, kako bi postala srca njihovih otrok živi domovi Jezusovi. Ljubezen Jezusova bi hranila njihove duše in otroci bi ostali vedno zvesti Jezusu, svojemu najboljšemu prijatelju, svojemu božjemu Kralju. Katoliški starši, poslušajte glas sv. Očeta in pristopajte pogostejše s svojimi otroci k sv. obhajilu, vsaj vsaki prvi petek ali nedeljo v mesecu, da se ne bo izpolnila nad vami grožnja žalostnega Jezusa, ki je govoril: »Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v

sebi« (Jan 6, 53). Da, življenja ne boste imeli več v sebi, ampak vi in vaši otroci boste kakor suhe veje na deblu, ki ne prinašajo nobenega sadu krščanske kreposti, ampak se odsečejo in vržejo v ogenj.

Premislite, predragi verniki, te besede našega Odrešenika in uredite svoje življenje po Jezusovi želji in zapovedi. Mi pa, pastirji vaši, vam kličemo z besedami velikega cerkvenega učenika sv. Avgušтина (čigar 1500 letnico praznujemo letos): »Pojdite k življenju!« Pojdite v pogostem sv. obhajilu k Jezusu, ki je neusahljivi vir vsega nadnaravnega in naravnega življenja. In postali boste v boju proti satanu in njegovim hudobnim pomočnikom močni in strašni kakor levi, ki bruhajo ogenj, kakor je lepo povedal sv. Janez Zlatoust. Nosili boste vi in vaši otroci v sebi Kristusa, živega Boga, živeli boste z njegovim življenjem, čutili boste, kakor čuti on, postali boste nepremagljivi. Vedno bo spremljal vas in vaše družine božji blagoslov v duhovnem pa tudi v časnem življenju, ker vedno ostanejo resnica Odrešenikove besede: »Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo se vam bo navrglo« (Mt 6, 33), ker Gospodova roka je dobra in se Gospod ne da od nikogar prekositi v velikodušnosti zlasti napram onim, ki ga v resnici ljubijo.

Ko pa vam, predragi verniki, priporočamo pogosto sv. obhajilo, naj vas spomnimo še na točno in vestno izpolnjevanje tretje božje in druge cerkvene zapovedi: »posvečuj Gospodov dan« in »bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih pobožno pri sv. maši.« To je, predragi, prevažna dolžnost vsakega pravega kristjana. In še to pristavimo, da prepričanemu kristjanu, ki pozna neizmerno vrednost sv. maše, ni zadosti, da je pri sv. maši samo ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Dober kristjan čuti živo potrebo, da pogosto, če le mogoče vsak dan sodeluje s svojim Odrešenikom pri njegovi daritvi, ki se obnavlja na naših oltarjih na nekrvav način, pa je prav tako resnična, kakor ona krvava na križu. Zato se bo dober kristjan potrudil in bo vsak dan zajemal zase, za svojo družino, za svoje drage rajne bogate sadove odrešenja, ki pritekajo iz Kristusove daritve.

Resnično, predragi verniki, pri sv. maši se vedno znova daruje za nas Jagnje božje, da odjemlje naše grehe in grehe vsega sveta. S svojo krvjo čisti naše duše in jih krepča za ta in za oni svet. Kako mirno je sredi najraznovrstnejših zemeljskih viharjev življenje duše, ki je pogosto pri sv. maši. Taka duša je podobna Devici Mariji, sv. Janezu, ki ga je Jezus ljubil in dobrim ženam, ki so stali pod Kristusovim križem. Tu premišljuje neizmerno ljubezen Boga, razpetega zaradi naših hudobij, tu se spominja s potrjim srcem teže svojih grehov, tu obuja kesanje nad njimi in prosi odpuščanja zanje in prosi pomoči za nadaljnje življenje.

Velik je pomen sv. maše, predragi verniki, zato vam toplo priporočamo: poglobite se čimbolj v pozorno premišljevanje neizmerne vrednosti sv. maše, daritve Novega Zakona. Prizadevajte si, da boste vedno bolj razumeli lepoto njenih liturgičnih molitev in obredov, ki vam jih mnogokrat razlagajo vaši dobri duhovniki in veroučitelji. In še nadalje vam bodo na priporočilo sv. Očeta razlagali skrivnostni smisel mašnih molitev. Tako boste bolje razumeli vsako dejanje duhovnikovo pri sv. maši in boste radi pri sv. maši in prejemali boste pri njej obile duhovne sadove. In ne bo samo vaše telo prisotno pri sv. maši, ampak tudi duša in srce se bosta pobožno združila z mašnikom v češčenju in molitvi Kristusa Gospoda.

Ob koncu vam, dragi verniki, še toplo priporočamo: Obiskujte vsak dan dobrega Odrešenika v sv. Rešnjem Telesu. Presveto njegovo Srce želi to in je to tudi naravna potreba za dušo vsakega prepričanega vernika. Zares je čudno, da mnogi kristjani, ki se zdijo pobožni in bogoljubni, ne

polagajo dovolj važnosti na obisk dobrega Odrešenika, ki je iz ljubezni do nas navzoč v svetem Rešnjem Telesu. Kristus je ustanovil ta veliki sveti zakrament ne samo zato, da se z nami pogosto združuje v sv. obhajilu, ampak tudi zato, da nam bo njegov tabernakelj varno in stalno zavetje v vseh potrebah, duhovnih in časnih, ki jih imamo toliko na tem svetu. Sam nas je očetovsko pozval: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil!« In to je tudi edina naloga in vroča želja njegovega ljubezni polnega Srca, ki kliče: »moje veselje je bivati med človeškimi otroci.« Mnogi kristjani ne slišijo tega božjega glasu in ne prihajajo k njemu na obisk in po pomoč v svojih duševnih in časnih težavah. Kakor da bi ne poznali Evangelija, kjer je zapisano, da je naš Odrešenik, dokler je živel na zemlji ozdravljaval duše in telesa vseh, ki so hiteli k njemu z živo vero in velikim zaupanjem. — Zakaj smo tako malodušni in zakaj ne hitimo s prošnjami h Kristusu, živemu Bogu na naših oltarjih, da bi nam kot zdravnik, oče, prijatelj in svetovalec okrepčal dušo in telo? Ali ni zapisano v sv. pismu: »Moč je izhajala iz njega in vse ozdravljala.« Ta Kristusova moč, predragi, še ni izčrpana. Božja moč je to in večna in tudi nam bo pomagal z njo, če pridemo k Njemu in ga prosimo zanjo.

Poživimo torej, predragi verniki, svojo vero, ki je v tej dobi verske malomarnosti oslabela. Osvojimo si lepo navado vseh dobrih kristjanov in hodimo v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah k Jezusu v svetem zakramentu in tu bomo za stalno našli tolažbo in uspešno zdravilo v vseh svojih težavah. Tako so delali svetniki. Poskusimo še mi in videli bomo, kako dober je Gospod duši, ki ga išče. Recamier, znameniti francoski zdravnik v prejšnjem stoletju, se je po končanem skrbnem preiskovanju bolezni svojih bolnikov obrnil na Jezusa v sv. Rešnjem Telesu in Njemu je priporočil njihove bolezni. In da bi bolj gotovo uspel, se je zatekal v molitvi sv. rožnega venca k Devici Mariji, da še ona priporoči njegove prošnje. In nikoli se tega ni kesal.

Dragi verniki! Delajte še vi tako v svojih potrebah. Pojdite k Jezusu in razodenite mu svoje želje in težave po posredovanju njegove Matere. Prosite za pomoč Mater božjo s svetim rožnim vencem pred sv. Rešnjim Telesom in čutili boste mogočno Marijino priprošnjo. Tako jo boste čutili, kot so jo mnogi čutili v Lurdu, kjer deli Gospod v Marijinem svetišču v sv. Rešnjem Telesu s svojim blagoslovom obilne milosti. Molite pogostokrat, če le mogoče vsak dan, sv. rožni venec pred tabernakljem, že zato, ker je sv. Cerkev podelila popolni odpustek (pod navadnimi pogoji) za vsak del sv. rožnega venca, ki ga zmolimo pred sv. Rešnjim Telesom, pa bodisi, da je sv. Rešnje Telo izpostavljeno ali pa zaprto v tabernaklju.

Po Mariji k Jezusu! To je geslo vsakega kristjana. Predragi verniki! Sprejmite te zveličavne nasvete, ki smo jih vam na kratko razložili ob koncu veličastnega evharističnega kongresa in oklenite se vi in vaši otroci pogostega sv. obhajila in sprejmite sveti nasvet, da če le mogoče mnogokrat, tudi vsak dan greste k sv. maši in če ne telesno vsaj duhovno. Obiščite mnogokrat Gospoda Jezusa v sv. Rešnjem Telesu. In pobožnost do sv. Rešnjega Telesa bo postala, kakor je edino prav, središče in žarišče vsega vašega duhovnega življenja in hitro boste napredovali v ljubezni do Gospoda. Iz ljubezni do Njega boste marljivo in požrtvovalno vršili dela duhovnega in telesnega usmiljenja. In po tem vas bodo najbolje spoznali, da ste pravi učenci Kristusovi, ki se je za nas daroval na križu. Vi starši boste spoštovali svetost sv. zakona in boste točno vršili svoje družinske dolžnosti, posebno boste od Boga vam izročene otroke dobro krščansko vzgojili. Skupaj s svojimi otroki boste v vsem spoštovali

Boga, kot Kralja družin. Njemu boste posvetili družine in se boste trudili, da odpravite v narodu grde razvade, psovke in kletvino, ki mu je v sramoto pred vsem svetom in težko izziva božjo pravičnost. Naj zato izlije evharistični Jezus na vse nas obilico svojih milosti in svoj božji blagoslov.

Blagoslov vsemogočnega Boga † Očeta in † Sina in † Svetega Duha naj pride nad vas in naj ostane vedno nad vami.

V Zagrebu, 17. avgusta 1930, na zadnji dan velikega evharističnega kongresa.

† Dr. Ante Bauer,
nadškof zagrebški.

† Dr. Nikola Dobrečić,
nadškof barski in srbski primas.

† Dr. Ivan Ev. Šarić,
nadškof vrhbosanski.

† O. Ivan Rafael Rodić,
nadškof belgrajski in ap. admin. banat.

† Dr. Andrej Karlin,
knezoškof lavantinski.

† O. Alojzije Mišić,
škof mostarski.

† O. Joso Garić,
škof banjaluški.

† Dr. Dionizije Njaradi,
vladika križevski.

† Dr. Anton Akšamović,
škof djakovski in ap. admin. baranjski.

† Dr. Jerolim Milet, a,
škof šibenski in ap. admin. zadrške
nadškofije.

† Dr. Kvirin Kl. Bonefačić,
škof splitski.

† Dr. Josip Srebrnić,
škof krški.

† Dr. Ivan Fr. Gnidovec,
škof skopljanski.

† Lajčo Budanović,
škof in ap. admin. bački.

† Miho Pušić,
škof hvarski.

† Dr. Josip M. Carević,
škof dubrovniški.

† Dr. Gregorij Rožman,
škof ljubljanski.

Dr. Ivan Starčević,
kapit. vikar senjsko-modruški.

Ferdo Rožić,
apost. vojni vikar.

Anton Milošević,
gen. vikar in delegat škofa kotorskega.

56.

Poročilo o shodu dekanov

dne 12. junija 1930.

Shod gg. dekanov in arhidiakonov, sklican v Škof. listu 1930, str. 14, se je vršil v veliki knjižnici škofijske palače pod predsedstvom gospoda škofa dr. A. B. Jegliča.

Shodu so prisostvovali: Gospod škof-koadjutor dr. Gregorij Rožman, arhidiakoni: stolni dekan Ignacij Nadrž ter kanoniki: Alojzij Stroj, dr. Tomaž Klinar in Josip Vole, novomeški prošt Karel Čerin, vsi gg. dekani ter univ. profesorja dr. Andrej Snoj in dr. Janez Fabijan. Zapisnikar je bil škof. tajnik Jože Jagodic.

Shod se je pričel ob 9. uri. Po opravljeni molitvi je gospod škof pozdravil vse zborovalce. S toplimi besedami se je nato spomnil dveh gospodov, ki ju je med zborovalci pogrešil: č. kanonika Ivana Lavrenčiča in dekana Jakoba

Pavlovčiča, ki sta od lanskega shoda umrla. Želel jima je večni mir. Nato je pozdravil nove dekane: moravškega, semiškega in litijskega ter čestital novemu dekanu kamniškemu, bivšemu litijskemu.

Nato je po Škofijskem listu prebral točke dnevnega reda in naznanil imena referentov.

I.

K prvi točki je poročal g. dekan Matej Rihar o temi: **Ali in kako naj se pri nas izvrši naloga sv. kongregacije zakramentov o porabi patene pri obhajilu vernikov?** sledeče:

Iz dogmatične resnice: V presveti Evharistiji je Jezus Kristus »vere realiter et essentialiter« pričujoč, izvira izredna skrb svete cerkve v vseh časih za to presveto skrivnost in za vse, kar je z njo v zvezi. Sv. kongregacija zakramentov je izdala 23. marca 1929 od sv. Očeta 25. marca 1929 potrjeno instrukcijo, v kateri je zbrala, razširila in izpopolnila doslej izdane predpise, zadevajoče sv. mašo, sv. obhajilo in shranjevanje sv. Rešnjega Telesa in obenem naročila ordinarijem, naj tekom enega leta po intimaciji instrukcije sporoče kongregaciji, kaj so ukrenili, da bi se ta instrukcija vestno izvrševala.

Poglejmo si instrukcijo, da se bomo mogli držati naročila v Škof. listu 1929 str. 127, ki se glasi: »Gospodje duhovniki naj se vestno in natančno držijo teh navodil.«

1. Ordinariji naj, upoštevajoč vse predpise in določila, ukrenejo, da se župniki in pod njihovim vodstvom delujoči duhovniki ravnaajo najtočnejše po navodilih, da se odstrani nevarnost neveljavnosti sv. maše in vsaka priložnost za onečaščenje sv. Rešnjega Telesa.

2. Ordinariji naj skrbijo, da bodo po vseh krajih, kakor terjajo krajevne razmere, popolnoma zanesljive osebe, posebno redovniki ali redovnice, ki naj duhovnikom, ki nimajo doma moke za hostije in vina, oskrbe obojno, da morejo obojno tvarino duhovniki z mirno vestjo rabiti. (Škof. list 1930, str. 35, sporoča, da ima opatija v Rajhenburgu zalogo mašnega vina. Tudi naša Centralna vinarna dobavlja v malih količinah duhovnikom popolnoma zanesljivo vino.)

3. Župniki morajo paziti, da pri hostijah ne ostanejo drobci, ki lahko odlete, zato naj te drobce pred sveto mašo odstranijo. Če pa gre za večje število malih hostij, naj se vsaj na rešetku očistijo.

4. Skrbeti morajo rectores ecclesiae, da se posvečujejo le sveže hostije in da se male hostije večkrat obnavljajo. Tabernakelj naj bo zavarovan pred vlažnostjo, pa tudi pred preveliko suhoto, da hostije ne začno plesniti, ali da ne postanejo preveč se drobeče. (Za nas je merodajno navodilo v našem direktoriju glede renovacije, ki se glasi: *Renovatio sacrarum specierum qualibet hebdomada fieri debet, non autem ad 15 dies differenda est*).

(Dobro je kamenite tabernaklje znotraj obdati z lesom, da niso vlažni. Presuhi pa so tabernaklji le redkokrat.)

5. 6. 7. Pri obhajilu vernikov mora biti na obhajilni mizi bel prt, razen tega po predpisih misala, rituala in škof. ceremoniala patena iz srebra ali kovinasta pa pozlačena, ki ni umetno izrezljana. To pateno naj verniki sami podlagajo pod brado, izvzemši slučaj, ko obhaja škof ali prelat s škofovskimi insignijami ali pa pri slovesni sv. maši, ko duhovnik drži pateno. Verniki naj pazijo, da ne bodo patene, ko jo oddajajo naprej, ali jo vrnejo duhovniku, tako obračali, da bi drobci hostije, ki so na njej, odpadli ali se razpršili. Drobce, ki ostanejo na pateni, naj mašnik, ki obhaja med sv. mašo, spravi v kelih, če pa obhaja izven sv. maše, v ciborij. Patena ima lahko poljubno obliko, da je le kovinasta in na dnu ni izrezljana in da more prestreči odpadajoče drobce.

8. Ordinariji naj skrbе, da predstojniki cerkva z največjo vestnostjo ohranjajo v vsej snažnosti oltarje, kakor tudi vse predmete na oltarju, predvsem one, ki pridejo v neposredni stik s sv. stvarinami, in naj se zavedajo, da so pod težko odgovornostjo v vesti dolžni gledati na to, da se ti predpisi izvršujejo.

9. Zadnje tri dni velikega tedna se shranijo male hostije za obhajanje bolnikov. Naj uvažujejo ordinariji namen rubrik in odlokov kongregacije obredov in naj pomnijo, da se partikule ne shranjujejo v svrhu javnega češčenja, temveč da je javno češčenje celo zabranjeno. Vendar je treba močno poskrbeti, da se zlasti, kar se tiče kraja shranitve, upošteva dolžna čast in dostojnost napram presv. Evharistiji.

Tajnik sv. kongregacije zakramentov je dodal nekatere pripombe, potrjene od sv. Očeta, kjer poudarja povod te instrukcije, namreč da se v smislu kodeksa, koncilov in posebno tridentinskega cerkvenega zbora odstranijo nevarnosti onečaščenja presv. Evharistije. V teh pripombah ponavlja tajnik sv. kongregacije pglavitne zahteve instrukcije. Poleg tega poudarja, naj se zlasti po mestih skrbí za to, da verniki, ki prihajajo v cerkev, lahko spoznajo že na zunaj, kje je shranjeno Najsvetejše, da se mu ne zgodi nečast in da mu verniki izkažejo dolžno čaščenje. Narcča še enkrat ordinarijem, naj skrbno čuvajo nad izvrševanjem predpisov instrukcije.

Predpisi so jasni. Za nas je važno vprašanje glede rabe patene, kakor se tudi glasi vprašanje v tej zadevi za današnjo dekansko konferenco, namreč: »Ali in kako naj se pri nas izvrši naloga kongregacije zakramentov o rabi patene pri obhajilu vernikov?«

Ali naj se izvrši? Nato bi odgovoril: da! Velja pač: Roma locuta...

Drugače pa je glede načina rabe patene. K temu izražam mnenje, ki se krije z mnenjem mnogih sobratov, da je oddajanje patene od vernika do vernika izvzemši zavodov neizpeljivo. Vzroki:

a) ljudje so le prevečkrat trdi in okorni, in ne bi mogli ostati pri oddajanju patene mirni, ampak bi drobce raztresali, posebno kadar je več obhajancev, in motili v pobožnosti sebe in druge.

b) verniki so povečini počasni, obhajanje bi se preveč zavleklo na škodo službi božji.

c) mnogi bolj trdi in okorni bi lahko sv. obhajilo opustili, ker bi se bali pokazati svojo nespretnost in nerodnost.

Iz obeh premis bi bil sklep sledeč:

Pri obhajanju vernikov naj drži pri cerkvah, kjer je več duhovnikov, posebno ob slovesnejših prilikah, pateno duhovnik, če ni drugje zadržan; sicer pa naj se izprosi dovoljenje, da sme držati pateno cerkvenik ali strežnik, dostojno oblečen.

Po referatu se je predsednik zahvalil za poročilo in pripomnil, da je pri kanonični vizitaciji glede mašnega vina in hostije zelo natančen. Pohvalil je čistoto in lepoto naših cerkva ter njenih oprem in posodja. Glede obhajilne patene je izjavil, da ne ve, kaj naj se ukrene. Razvila se je živahna debata, v katero je poseglo več gg. dekanov. Nekateri so govorili za uvedbo patene, drugi proti njej. Poudarjali so, da so ljudje nerodni, da jih je sram, če nosi pateno strežnik ali cerkvenik, da se na pateni ne bi zbirali samo drobci, ampak tudi luskinge z glave, da naj se hostije, za katere naj skrbi župnik, dobro obrežejo itd. Naj se torej prosi v Rim za dispenzo, da bi zapoved o obhajilni pateni za našo škofijo ne veljala. Drugi pa so poudarjali, da se je ponekod patena vpeljala in uveljavila. Ljudje so s to uvedbo dobili nekako večje spoštovanje do presv. Evharistije. Naj se zato zaukaže za vso škofijo. Prevladalo je koncem debate več ali manj mnenje, naj se patena povsod vpelje. Gospod škof-koadjutor je še pripomnil, da se bo ravnatelj Centralne vinarne v Ljubljani glede prist-

nosti mašnega vina zaprisegel, da bodo župniki in predstojniki cerkva dobivali zanesljivo vino, kar se je vzelo z odobrenjem na znanje. Glede moke je pripomnil, naj župniki skrbno pazijo, da bo pristna pšenična.

II.

K drugi točki je poročal g. dekan Valentin Zabret o temi: **Kako naj se uredijo duhovne vaje tudi v zaprtem prostoru, in mesečne duhovne obnove, ne le za duhovnike, ampak tudi za laike v smislu okrožnice »Mens nostra«, in je izvajal:**

Odgovoriti ali prav za prav sprožiti mi je razgovor in sklepe glede sledečih vprašanj:

1. Kaj so duhovne vaje in kaj je mesečna duhovna obnova za laike, to je za ljudi, ki živijo in delajo zunaj med svetom?

2. Ali so duhovne vaje in mesečne duhovne obnove za naš čas in za naše razmere potrebne?

3. Kako naj se vpeljujejo in izpeljujejo med našimi verniki?

4. Nekaj podatkov o duhovnih vajah in mesečnih obnovah drugod.

Kaj so duhovne vaje in kaj je mesečna duhovna obnova po zamisli sv. Očeta? Že sv. Peter Hrizolog je svoje vernike izpodbujal k nekakim duhovnim vajam, zbral jih je gotovo število in jih navdušil, da so se za nekaj dni vadili v premišljevanju svetih reči: »Dedimus corpori annum, demus animae dies. Vivamus Deo paululum qui saeculo viximus totum. Auribus nostris insonet vox divina: familiaris strepitus nostrum non confundat auditum. Sic muniti indicemus bella peccatis, saecuri de victoria.«

Duhovne vaje obstoje po besedah sv. Očeta v tem, da se za nekaj časa odtegnemo vsakdanjim zemeljskim skrbem in vsakdanjemu delu, pa ne za odpočitek, marveč, da poživimo v sebi najvažnejše vprašanje: odkod smo in kam gremo. V duhovnih vajah človek za nekaj časa zapusti svoj dom in svoj navaden delokrog, ter se poda v samotni kraj ali v zato pripravljeno hišo, kjer pod duhovnim vodstvom premišljuje večne resnice in moli. Posledica je: volja se utrdi, požljivosti se postavijo trdne brzde, vse človekovo ravnanje se požlahtni in spravi v sklad z Njim, ki je pot, resnica in življenje. V duhovnih vajah človeka vnovič prevzame strah božji; sleče starega od naturalizma prevzetega človeka, in obleče Kristusa; tak človek more reči: vivo, autem jam non ego, vivit vero in me Christus.

Sveti Oče se pri tej označbi duhovnih vaj sklicuje na Kristusa, ki je tik pred nastopom v javno življenje štirideset dni v puščavi premišljeval in molil; sklicuje se na apostole, ki so se po Vnebohodu Gospodovem podali v samotno hišo, se tam zaprli in skozi deset dni bili, »perseverantes unanimiter in oratione«. Iz te samote je izšla sveta Cerkev, tam, pravijo sv. Oče, so se pred očmi in pod varstvom preblazene Device Marije za bodoče apostolsko delo pripravili, poživili in okrepili tisti, ki jih po pravici smatramo za predhodnike KA.

Od teh prvih časov dalje so se verni kristjani vedno posluževali duhovnih vaj, čeprav ne pod tem imenom in tudi ne še v kakih določenih oblikah. Duhovnim vajam je določeno obliko dal šele sv. Ignacij Lojolanski. Te, namreč Ignacijeve duhovne vaje, — tako sv. Oče — so zakladnica, ki jo je Bog za poslednje čase odprl svoji Cerkvi.

Da še enkrat na kratko povzamem: duhovne vaje so vaja duha, z razumom in srcem je človek nekaj dni samo pri Bogu, zato ločen od vsakdanjega življenja tudi po zunanje.

Mesečna duhovna obnova — to bi pa imenoval duhovne vaje v malem ali male duhovne vaje. Pri mesečni duhovni obnovi je zbranost duha samo en dan, človek ne gre iz doma, kvečjemu od jutra do večera, osveži si v spominu dobre sklepe zadnjih duhovnih vaj ali zadnjega misijona, opravi dobro izpoved, prejme

sv. obhajilo in mesečna duhovna obnova je gotova. Te vrste mesečno duhovno obnovo ali pa duhovno obnovo vsaj na vsake tri mesece zelo priporočajo sv. Oče in kar naravnost naročajo duhovnikom, naj imajo v razvidu vse tiste, ki so napravili duhovne vaje ter jih privabijo k mesečni ali vsaj tromesečni duhovni obnovi. Tudi sadove take duhovne obnove naštevajo sv. Oče: *spiritualis regeneratione consequetur, fovebitur pietas, religionis vires alentur, frugiferum explicabitur apostolicum munus.*

Ali so duhovne vaje in mesečne duhovne obnove za naš čas in za naše razmere potrebne?

Odvč bi bilo o tem vprašanju govoriti na dolgo in široko. Najbolj pereče rane našega časa: strašna lahkomišelnost in površnost sodobnih ljudi, njih silno zatopljenost v pozemeljsko in nadvlada čutnosti dovolj jasno govore, da sedanje dušno pastirstvo potrebuje izrednih sredstev. Tako izredno sredstvo, pravijo sv. Oče, so: *»exercitia spiritualia«* in pa *»recollectio menstrua vel saltem tertio quoque mense instituenda«*.

Že v naslovu tozadevne okrožnice sv. Oče določno povedo, kaj hočejo: *»de usu exercitiorum spiritualium magis magisque promovendo«*. Da pri tem nimajo v mislih samo duhovnikov, katerim naročajo duhovne vaje z besedami: *»quare sacerdotes cleri saecularis impense hortamur, ut fideles se exhibeant in Exercitiis spiritualibus paragendis, saltem modica illa mensura, quam Codex iuris Canonici eis praescribit,«* marveč v veliki meri tudi katoliške laike, je razvidno iz sledečega: ko se sklicujejo na svoje prednike Leona XIII. in Pija X., ki sta tudi že v tem pogledu izpodbujala, pravijo dobesedno: *»Horum igitur Pontificum vestigiis ingressi, opportunum duximus aliquid Nos quoque praestare: auctoresque sumus excellentis cuiusdam rei, e qua plurima et egregia in populum christianum commoda profectura speramus: Usus intelligimus Exercitiorum spiritualium, quem, nedum in utroque Clero, verum etiam inter ipsa laicorum catholicorum agmina cotidie proferri latius atque diffundi vehementer cupimus.«* Tudi v tej okrožnici omenjajo KA: *»quam totis viribus provehere atque commendare non desistimus neque unquam desistemus«* in poudarjajo, da se bo delo za katoliško akcijo najbolj pospeševalo po duhovnih vajah. O delavskih slojih pravijo, da imajo danes gmotno boljše nego so imeli, radi skrajšanega delovnega časa in radi bolj urejenih plačilnih razmer, a so vsled tega v tem večji nevarnosti, da se preveč zakopljejo v posvetno; zato duhovnikom naravnost priporočajo, naj se predvsem zavzemajo za duhovne vaje delavcev. Omenjajo tudi misijone vernikov, in žele, da se isti pospešujejo, vendar predvsem priporočajo zaključene duhovne vaje posameznih stanov, zakaj, tako pravijo, telesno zdravje si utrdiš v zdravem kraju, če si nekaj časa tam; tako te bo dušno pozdravil in ukrepil čas in kraj duhovnih vaj, če se boš v istem nekaj časa pomudil.

V svojem apostolskem pismu: *»Singulari illud«* z dne 13. maja 1926 priporočajo sv. Oče Pij XI. sv. Alojzija za vzor mladeničem in pravijo dobesedno: *»Smatramo za najbolj potrebno, da našo mladino po zgledu Alojzija globoko prevzame misel: človeško življenje je predragoceno, zato se ne sme ujesti v samih mislih na posvetno; življenje prav ceniti pa se bo naša mladina naučila le, če bo od časa do časa naredila duhovne vaje.*

Nič manj nego duhovne vaje priporočajo sv. Oče mesečno duhovno obnovo, ko pravijo: *»Restat, venerabiles Fratres, ut ad tuendum custodiendumque spiritualium Exercitiorum fructum piam consuetudinem quam veluti Exercitiorum brevem geminationem dixeris, recollectionem scilicet menstruam vel saltem tertio quoque mense instituendam enique suadeamus. Hic mos quem libentes videmus pluribus in locis inductum atque vigere praesertim*

apud religiosas communitates piosque cleri secularis sacerdotes, vehementer optamus ut inter ipsos laicos, quod sane in haud exigua eorum utilitate cadet, inferatur, illos potissimum qui, rei familiaris forte distanti curis aut negotiis impliciti, ab Exercitiis spiritualibus prohibeantur; his enim recollectionibus opatata ipsorum Exercitiorum emolumenta aliqua saltem ex parte supplere poterunt.

Ta poziv poglavarja svete Cerkve je za nas merodajen; prav nič nam ni treba premišljevat, ali so duhovne vaje in mesečne ali vsaj trimesečne duhovne obnove za laike v našem času in v naših razmerah potrebne in primerne ali ne — Roma locuta! In to nam je zadosten klic, da je treba na delo. Kako?

Kako naj se upeljejo in izpeljejo med našimi verniki duhovne vaje in kako mesečne duhovne obnove? Vzemimo stvar, kakor je. Duhovne vaje, kakor tudi mesečne duhovne obnove so idealne in res popolne, če se vrše v zaprtem prostoru, ločeno od domače hiše in domačega vsakdanjega življenja; drugače so polovičarske, nepopolne.

V zaprtem prostoru: v naši škofiji imamo dosedaj samo en Dom duhovnih vaj in sicer v Ljubljani. Prišli bi morebiti pri tem v poštev še Hospic pri Sv. Duhu v Bohinju, samostanska hiša pri oo. frančiškanih na Brezjah, Sv. Jošt, Velesovo, Nova Štifta in morebiti še kaka za to primerna hiša okrog Novega mesta in Krškega; za ženske zaenkrat ni drugega nego kak ženski samostan, oziroma internat in to večinoma v poletnem ali počitniškem času. Vsekako je »v zaprtem prostoru« misliti tako, da je dotična hiša za tiste dni odločena res samo za duhovne vaje in za nič drugega in pa, da imajo eksercitantje svoje sobice, ne skupnih ležišč. Seveda bi bili domovi duhovnih vaj najbolj idealni; tja se najrajši in najlažje gre; tudi se tak dom, ki je prirejen samo za to, najbolj potrudi, da bi bil vedno poln. Toda dokler ta ideal ni dosežen, si moramo pomagati kakorkoli.

Glede prostora bi torej ne bila največja zadrega; bolj vsakogar muči misel, kako ljudi pripraviti do tega, da bodo šli delat duhovne vaje. Izkušnje kažejo, da se v vsakem času in v vsakem kraju da za to pridobiti nekaj ljudi; izkušnje tudi kažejo, da gre to delo lepo izpod rok tam in samo tam, kjer se za to zavzamejo duhovniki. Kjer so pa ti gluhi ali pa to stvar morda omalovažujejo, tam ni in ne bo nič. Člankar nemškega »Seelsorger« toži glede tega: »Eine Statistik über die Seelsorger, welche tatkräftig diese Bewegung fördern, wäre za deprimierend,« pristavlja pa, da temu ni krivo pomanjkanje gorečnosti, marveč neki črnogledi pesimizem in pa ogromno delo v šolah, cerkvenih in izvencerkvenih organizacijah.

Kaj naj torej stori duhovnik? Vzbuja naj zanimanje s poukom, ureja naj gmotno stran, pri tistih pa, ki so duhovne vaje že napravili, naj ohranja svež spomin na nje.

Zanimanje in pouk. Od časa do časa naj posameznim stanovom ali prav za prav posameznikom iz raznih stanov, ki o njih želi in upa, da bodo šli k duhovnim vajam, govori o namenu, pomenu in lepoti duhovnih vaj. V velikih in zlasti industrijskih župnijah bo take, ki se za nje želi duhovne vaje, mogoče spoznati s pomočjo cerkvenih ali izvencerkvenih organizacij. Prilika za tak pouk pa naj ne bo samo velikonočno izpraševanje, ampak po uvidevnosti lokalnih duhovnikov tudi drugi čas. Potrebno bi bilo tudi, da bi se duhovniki na sestankih Sodalitatis o tem večkrat na leto razgovarjali in morebiti kar iz cele dekanije organizirali zdaj nekaj moč, zdaj nekaj fantov ali deklet ali žena za duhovne vaje, če ne v Ljubljano, pa v bližnji za to primeren in sposoben kraj. (Agitacija za duhovne vaje naj bi vršili tudi: dijaške kongregacije med delavci in kmeti, Krekova mladina in Križarji med inteligenco in seveda vselej med štirimi očmi.)

Gmotna stran. Ta ni tako neizvedljiva, kakor se vidi na prvi pogled. Saj ne gre za veliko množico, marveč le za pičlo število mož, fantov, deklet ali žena. Ko bo prišel čas, da bodo ti sami od sebe navdušeni za duhovne vaje, takrat si bodo tudi gmotno sami znali in hoteli pomagati.

Najtežje je pri tovarniških delavcih, ker imajo poleg stroškov tudi izgubo na dnevnem zaslužku; če le mogoče naj se za nje izberejo dnevi, ki na nje padeta vsaj dva praznika, a vselej tudi to ni mogoče. Seveda jih je treba v celiko poučiti in navdušiti, da bodo vsaj nekaj sami žrtvovali. Enemu delu pa je vsaj v začetku treba priskočiti gmotno na pomoč. Za to zavzet dušni pastir bo že našel pota, po katerih neopaženo in neobjavljeno pride do tozadevnih virov, n. pr. Marijine družbe, tretji red, kolportaža župnijskih cerkvenih listov, ki so sedaj že precej razširjeni po raznih dekanijah in še marsikaj drugega, prinese toliko, da se tudi v te vrste misijon more vsako leto nekaj prispevati. Načelstva gospodarskih zadrug se temu tudi ne bodo protivila, ako so zadostno poučena. V mnogih slučajih bi bilo treba namesto denarja prejemati živila. Poudarjam pa, da je v tem pogledu težak samo začetek; mnogi, ki bodo enkrat poskusili sladkost in doživeli lepoto duhovnih vaj, se v gmotnem oziru ne bodo strašili skoraj nobene žrtve.

Lažje v tem oziru je prirejati duhovne vaje za posamezne stanove doma; pa te duhovne vaje so nepopolne, ker niso v zaprtem prostoru in ločene od doma, vendar so več nego nič. Ideal in cilj našega napora v tem pogledu pa bodi: duhovne vaje za vernike iz posameznih stanov v zaprtem prostoru in v zaključenem času.

Svež spomin na duhovne vaje. Kako? Vpeljati mesečno ali vsaj tro-mesečno duhovno obnovo. Nemci imajo tako zvane »Einkehrtage« ali »Religiöse Tage«. Mi jim recimo obnovni dnevi. Pri nas je mogoče in ne težko izpeljivo takole: Odloči se ena nedelja ali praznik, povabi se samo en stan, predvsem tisti, ki je duhovne vaje že kdaj napravil. Če količkaj mogoče naj pride za govornika in nekakega voditelja izredni duhovnik. Zvečer pred praznikom naj bo prvi govor, kratka molitev in blagoslov. Sledečo nedeljo ali praznik zjutraj in dopoldne dva govora; ravno tako popoldne in zvečer. Popoldne od 2 dalje, razen ob času govora, spovedovanje. Kateri gospodje in kako bi pri tem sodelovali, to naj bi bila stvar razgovora pri konferencah. V ponedeljek ali dan po prazniku zjutraj zgodaj kratek nagovor, sv. maša in med sv. mašo sv. obhajilo. Za zgled mi bodi dovoljeno povedati, kako se je tak obnovni dan izpeljal lansko leto v Št. Vidu nad Ljubljano. Vsaka hiša v župniji je dobila v božičnih praznikih tiskan listek s sledečo vsebino: »P. n. moške in fantje šentviške župnije! Letošnji praznik svetih Treh kraljev, v nedeljo 6. januarja, bo verski dan mož in fantov naše župnije. Gre za to, da si nekatere izmed najpoglavitejših verskih resnic še temeljiteje osvojimo. Zato se vsi brez izjeme prav vljudno vabite in prosite, da se zanesljivo udeležite premišljevanj in verskih vaj, ki bodo samo za moške in fante v soboto 5. januarja zvečer, v nedeljo, na praznik sv. Treh kraljev, ves dan in v ponedeljek 7. januarja zjutraj. Premišljevanja oziroma govore bo imel vseučiliški profesor dr. Gregorij Rožman. Spored: Sobota, 5. januarja, zvečer ob 8 I. premišljevanje: Čemu verska vprašanja? Nedelja, 6. januarja, zjutraj ob pol 6 sv. maša, ob pol 7 zjutraj II. premišljevanje: Vera in življenje; ob 8 sveta maša; ob 10 dopoldne sv. maša; ob 11 III. premišljevanje: Življenje in večnost; ob 2 popoldne litanijske z blagoslovom; ob pol 3 popoldne: Stanovski govor za moške; ob pol 5 popoldne: Stanovski govor za fante; ob 8 litanijske z blagoslovom. Ponedeljek, 7. januarja, ob pol 6 zjutraj sv. maša, med sveto mašo kratek nagovor in skupno sveto obhajilo. Spovedovalo po pet gospodov, v nedeljo od 3 od pol 5 popoldne in od 5 do 8 zvečer. Pristop k tem verskim vajam v cerkvi je dovoljen izključno samo možem in odraslim fantom; drugi verniki — ženske, otroci in vajenci — imajo dostop

le k sv. maši ob pol 6, 8 in 10 dopoldne ter k litanijam ob 2 popoldne. — Prosi se, naj bi noben mož, noben fant te prilike ne zamudil! V Št. Vidu nad Ljubljano ob novem letu 1929. Župnijsko predstojništvo.

Uspeh je bil presenetljiv. Možje in fantje, ki so se duhovnih vaj v velikem številu in točno udeleževali, so bili polni hvaležnosti in prosili, naj se kaj takega priredi če le mogoče vsako leto, žene in dekleta so se pa prišle pritožiti, zakaj tudi za nje ni kaj enakega.

Taki dnevi duhovne obnove ohranjajo sveže sadove duhovnih vaj in močno poživljajo duha življenja po veri. Lahko bi jih imenovali male duhovne vaje, ker tudi pri tistih, ki nimajo prilike priti k tridnevnim zaprtim duhovnim vajam, veliko pripomorejo k verskemu prenovljenju in poglobljenju.

Člankar v mesečniku »Der Seelsorger« navaja za vse to samo en ugovor: Duhovne vaje in mesečne obnove se ne bodo držale, ker so združene s prevelikimi stroški in ker bo prvo navdušenje ugasnilo. Odgovarja takole: Pobožnost do presv. Srca Jezusovega je zagorela, pa ni ugasnila. Papeži ponovno poudarjajo potrebo duhovnih vaj in jih naročajo, škofje imajo duhovne vaje v svojih programih, torej je nekoliko drzno trditi, da se bodo iste preživele kakor moda. Z misijoni je bilo začetkoma ravno isto. V začetku je bilo vse nezaupno, polagoma pa so se vpeljali in priljubili povsod tako, da jih sedaj kanon 1349 naravnost zahteva vsaj na vsakih deset let. Gmotno stanje res ni ugodno, ali zakaj so pa božja pota polna?

Omenil bi samo še to, da bi gibanje za duhovne vaje zelo pospešil nalašč za to nastavljen tajnik ali promotor: če imamo tajnike za prosveto, za združništvo itd., ali bi ne bil za naše čase najbolj potreben in najbolj koristen tudi tajnik duhovnih vaj, ki bi imel v evidenci delo in gibanje za duhovne vaje in mesečne duhovne obnove. Ali ne bi tega prevažnega in prekornega dela za enkrat ne mogel prevzeti kak katehet?

Naj k sklepu podam še nekaj podatkov o duhovnih vajah in mesečnih duhovnih obnovah drugod. Te podatke sem povzel deloma iz raznih pisanih virov, deloma iz poročila gospoda svetnika Janeza Kalana, ki je delj časa bival v Nemčiji in na Holandskem.

Sv. Karel Boromej je z vsemi močmi delal na to, da so se duhovne vaje udomačile ne samo med klerom, ampak tudi med laiki. Sezidal je dom duhovnih vaj, imenovan »Aszeterium«. Kmalu so se taki domovi duhovnih vaj namnožili posebej za moške, posebej za ženske.

V škofiji Münster se je že leta 1924. nad 5000 delavcev udeležilo obnove dne. V škofiji Trier — tajnik in promotor prelat Anheier — je leta 1926. šlo k duhovnim vajam 1400 fantov. V Nemčiji ima vsaka škofija po več domov za duhovne vaje. Danes jih je nekaj nad 70. Tam imajo večkrat tudi tako zvane napolzaprte (halbgeschlossene) duhovne vaje. Verniki posameznih stanov so po ves dan v zaprtem prostoru pod duhovnim vodstvom, samo spat hodijo domov. Vsaka škofija ima posebnega promotorja za duhovne vaje, kölnska celo dva. Nekatere škofije imajo poseben list za duhovne vaje. K duhovnim vajam vabijo in priporočajo ne samo s prižnice, ampak zlasti tudi po društvih in kar po posameznih družinah. Za bolj revne udeležence imajo posebne podporne sklade, v katere prispevajo iz raznih sredstev. Duhovne vaje imajo tudi že za otroke in sicer redno pred prvim svetim obhajilom in pa pred odpustom iz ljudske šole. Kako skrbno pripravljajo tam otroke za življenje, je videti iz tega, da imajo po dovršenih duhovnih vajah pred odpustom iz šole v cerkvi pri javni božji službi zelo slovesno »Schulentlassungsfeier«. Tudi za žene in neveste imajo posebne duhovne vaje ali tečaje, pri katerih se vrstijo verska pa tudi medicinska in gospodarska predavanja.

Sledimo klicu sv. Očeta, sledimo pozivu našega škofa, delajmo z vsemi močmi na to, da se duhovne vaje med našim ljudstvom ukoreninijo! S tem

bomo največ storili za preporod našega ljudstva k notranjemu krščanskemu življenju in tako bomo tudi največ storili za katoliško akcijo.

Pri debati so nekateri poudarjali, da je zadeva skupnih duhovnih vaj zelo težavna stvar. Naj bi se doma kaj storilo, zlasti za moše. In duhovne vaje naj bi se ne vršile v cerkvi, marveč v kakem izvencerkvenem prostoru (prosvetnih domovih in pod.). Drugi pa so bili mnenja, da ne gre prirejati izključno cerkvenih prireditev na krajih, kamor nekateri župljani ne gredo. V cerkvi gre prav dobro, če se prav organizira. Gospod škof-koadjutor je priporočal, naj se po raznih krajih prirejajo skupne duhovne vaje in opozoril na samostan v Stični. Treba je tudi agitacije od osebe do osebe. Po svoji izkušnji (imel je takih duhovnih vaj že preko 25!) ve, da so se duhovne vaje doma povsod obnesle, celo preko vse pričakovanje dobro. Omenil je, da bi zelo potrebovali posebno tajništvo za duhovne vaje. Toda težko bo dobiti osebo za ta posel. Predlagalo se je, naj bi bil tajnik KA in za duhovne vaje isti. Gospod predsednik je povzel ob koncu vsebino debate in obljubil, da bo skušal dobiti primerne duhovnika za tajnika. Priporočal pa je zborovalcem, naj duhovniki na konferencah Sodalitatis ss. C. Jesu obravnavajo stalno to zadevo. Pritrdil je tudi predlogu, naj ima vsaka dekanija svojega promotorja duhovnih vaj.

III.

K tretji točki je poročal g. dekan Anton Skubic o predmetu: **Kako naj se uredi moderno duhovno pastirovanje za mladeniče in dekleta?** in sicer:

Veliko je to vprašanje in obširno, da bi se o njem morale pisati cele knjige. V obliki konferenčnega poročila je mogoče opozoriti na najvažnejše stvari, ki tudi ne bodo povsem nove, ampak stare, nekoliko prilagojene današnjim razmeram. Vem in povem, da na vprašanje ne bom odgovoril, ampak samo skušal odgovoriti. Saj je življenje mladeniča in dekleta poseben svet, poln notranjih in zunanjih nevarnosti, poln bojev, porazov in zmag, odvisen od krajevnih in socialnih razmer, in naj duhovnik kot dušni pastir z naravnimi sredstvi pomaga mladini doseči čim več lepih zmag. Njegova pastoralna modrost in vnema mu bo narekovala vedno novih sredstev. Tudi metode duhovnega pastirovanja morajo biti drugačne pri mladeničih in drugačne pri dekletih. Vse to dela tovrstno delo težko, pa neskončno hvaležno, samo da dušni pastir mladino ljubi in jo razume.

Pastoracija v družini. Od roditeljev rojen ima človek tudi pravico od njih dobivati prvo vzgojo. Saj jim kanon 1113. nalaga: »Stroga dolžnost roditeljev je na vso moč skrbeti za versko in moralno, fizično in državljansko vzgojo svojih otrok in skrbeti tudi za njihovo časno srečo.« Vse, kar duhovnik stori za lepo in pobožno družinsko življenje, je že posredna pastoracija mladine. Zato mora zopet in zopet opozarjati roditelje na velike dolžnosti, ki jih imajo kot poglavarji najlepšega društva, ki je ustanovil sam Bog. V družini se mladina solnči v milosti božji in se, dejal bi, nezasluzeno hrani z božjim kruhom. Pa pride čas, ko mora ta mladina pogledati tudi med svet, in tedaj mladega človeka sv. Cerkev v zakramentu sv. birme oboroži za mladeniško in moško dobo, da stopi v vrste polnoletnih in polnopravnih udov vojskujoče Cerkve.

Čas med zahajajočo otroško in vzhajajočo moško dobo, nekako od 14. do 24. leta, kot čas dozorevajoče mladosti, pa je za človeka velevažna prehodna doba, ki je v tesni zvezi z otroštvom in moštvo. V tem času vrenja in nekega novega postajanja (fieri) mladi človek ne drži več tako na družino, nekako grabi po samostojnosti in svobodnem udejstvovanju volje. Kakor telesni tako gre tudi duševni razvoj dozorevanju nasproti. Človeku se bolj in bolj vtiskuje njegova duševna fiziognomija. Smer njegove volje čedalje bolj pridobiva na vztrajnosti, in ta smer lahko pelje na dobro ali pa tudi na slabo plat. Človek dobi svoj značaj in hoče v sebi zasidrati trdnejši svetovni nazor.

Prehod iz ozkega in zavarovanega družinskega življenja v svet je vse prej kot brez nevarnosti. Mladi človek še nikakor ni osebnost z izdelanim svetovnim nazorom in preizkušeno voljo. Četudi je bil kot otrok dobro vzgojevan, treba vendar preizkušnjo še le prestati. In ta ni vselej lahka. Čuti se mladi človek dozorelega in vendar ni, trka na svojo svobodo in vendar se ne zna vladati. Staršem se voditi več ne da, vsaj rad ne, svet ga vabi v vse naslade današnjih dni, ki so kaj pripravne, da zamorijo vero in krepost. Kaj pa še notranje nevarnosti, ki vro iz vzbujajoče se čutnosti, ki jo danes goji in draži vsa svetovna nesramnost! Neizkušnost, ignorantiae lahko rode mnoga delicta. Kdaj je človek bolj potreben modrega vodstva kakor sedaj? Kdo naj mu nudi to modro vodstvo?

Ko so bile naše družinske razmere še bolj patriarhalne, ko je bila družina še tesno zvezana, je mladi človek v nji imel mogočno oporo. Duhovnik je tudi lahko pastiroval po rednih metodah: služba božja, pridiga, krščanski nauk, — vse je šlo dokaj v redu. Kaj pa danes? Moderni časi, moderna, nova sredstva! Kaj naj bi torej storili za našo mladino v sedanjih časih v dušno-pastirskem oziru? Vsa redna dušnopastirska sredstva treba porabiti, pa še plus. In ta plus bom poudarjal. Pastirovanje mladine danes ne more biti navezano samo na cerkev, ampak treba izrednih sredstev, da se mladi človek naveže na cerkev, kjer črpa duhovno življenje. Pa kako?

Zveza duhovnika z mladino. Posebna prikazen v tej življenjski dobi je neka tiha ali pa tudi odkrita odtujenost mladega človeka napram duhovniku. Vzroki so lahko različni, deloma zunanji, deloma notranji. Vsekako mora duhovnik iskati vzrokov in to prikazen opazovati. Iz šole odišli človek mora v kako rekodelstvo ali službo, ki ga ropa občevarja z dosedanjim katehetom, in tako nastane med tem in onim nekaka duhovna razdalja. Ali pa je ona znana neokretnost in negotovost v občevarju, ki je tem letom tako lastna: ni več otrok, da bi duhovnika srečal z otroško preprostostjo, pa tudi še ni zrel dovolj, da bi se znal prav obrniti pred duhovnikom. To čuvstvo ga naredi plahega in negotovega. Je pač to nedolžen vzrok, ki ga pa mora duhovnik taktno respektirati, da mladega človeka ne odbije. (Bog varuj, da bi kdo morda sirovo pokaral mladega fantiča, ako se slučajno ni odkril!) — Lahko pa so globlji vzroki v tihi zablodi glede na vero ali nramnost, slaba vest, skriven padeč, ki reveža sili, da gre duhovniku spoti. — Ali pa je morda vzrok tudi v duhovnikovem vedenju, ker je morda v nepremišljenosti ali strasti v zadnjih šolskih letih grobo razžalil mlado samozavest. Marsikak odrasli učenec ali mlad človek tega razžaljenja zlepa ne more pozabiti. Duhovnik potrebuje ne male uvidevnosti, modrosti, samozatajevanja in prijaznosti v privatnem in službenem občevarju, da mladine po nepotrebnem ne odbija, ampak jo z dobrohotnostjo naveže nase in tako tudi na cerkev.

Velikanskega pomena za pastoracijo mladine je, da si jo zna duhovnik v šoli navezati nase. In ko je zapustila šolo, naj ne misli, sedaj sem prost težkega bremena. Ne, ampak sedaj še-le pride pravo delo. Po vsej možnosti naj skuša ohraniti stik s to neizkušeno mladino, morda potom Marijinega vrtea, kot naraščaj za razna društva. Ta mladina naj se tako navadi z duhovnikom občevariti, naj vidi v njem skrbnega vzgojitelja, ki je z izstopom iz šole ni zapustil, kakor jo zapusti učitelj, ki se ne zmeni več zanjo. Ko bo ta mladina večkrat z duhovnikom občevala, z njim govorila, se mu ne bo tako usodno odtujila. Duhovnik pa bo tako mladino brez primere lažje dobil za cerkvene in prosvetne organizacije, kakor pa če pusti, da se mu za nekaj let razleti na vse strani. Kako težko je potem zbrati te raztresene ude, pa jih bo pri današnjih, Cerkvi neprijaznih razmerah še težje. Pomisliti treba, da bodo drugi že iz šole ven dobili organizirano mladino.

Fizična vzgoja. Kdor hoče mladino pridobiti zase in jo zase imeti, mora biti pri nji in se z njo tako ukvarjati, kakor mladina rada ima. Naši dečki, ki izstopajo iz šole, — naj se mi oprusti, da mi oko vedno bolj uhaja na dečke, tudi o dekletih bom svoje povedal, — naši dečki, ki izstopajo iz šole, so kljub svoji šoloodraslosti vendar še otroci, ki se radi igrajo. Naj jim duhovnik tega ne zameri, še pomaga naj jim do primerne igre, če more.

Mladi ljudje se hočejo tudi telesno zdelati, udejstvovati, rabijo tega tudi iz zdravstvenih ozirov. Tudi na moralno stran to udejstvovanje močno vpliva, na voljo, na samopremagovanje, na samovzgojo. Zato vidimo, kako po mestih in industrijskih krajih cvete šport. Tudi po deželi ima šport svojo upravičenost, četudi morda v drugih formah kakor v mestih, kjer sede mladi ljudje cele dneve po pisarnah in tovarnah, ki ubijajo duha in telo. V tem oziru je velikanskega pomena telovadba, za katero je pokazala naša mladina toliko smisla in se je tudi v moralnem oziru pokazal tako lep uspeh.

Sv. Oče Pij XI. v svoji okrožnici »Rappresentanti« o krščanski vzgoji mladine izrečno poudarja: »Vzgojni krog Cerkve ne obsega samo zakramentov ali sredstev, ki nam po božji moči podeljujejo posvečujočo milost, tudi ne samo njenih obredov, ki so vsi na čudovit način vzgojni, tudi ne zgolj krščanskih svetišč, čeprav tudi na čudovit način vplivajo na vzgojo, glasno govoreč v jeziku bogočastja in umetnosti, temveč obsega tudi vso veliko in pestro množico šol, društev in vsakovrstnih ustanov, ki so namenjene vzgoji mladine v pobožnosti, izobrazbi, znanosti in celo tudi v telesni kreposti in popolnosti.« Torej se moderno dušno pastirstvo tudi telesni vzgoji mladine ne more kratkotalno odreči. To pa radi tega, ker tudi ta stran vzgoje, ki je mladini tako primerna, lahko krepí krščansko moralo ali pa jo ruši, kar izrečno poudarja tudi sv. Oče v omenjeni okrožnici: »Prav tako ima njeno (Cerkve) materinsko učenilstvo pravico do tako imenovane fizične vzgoje; zakaj tudi ta vzgoja je sredstvo, ki krščanski vzgoji lahko koristi ali pa škodi.«

Telesno ali fizično vzgojo, ki ne krepí krščanske morale, sv. Oče v isti okrožnici obsoja: »Zakaj v naših časih se čestokrat prekoračijo prave meje, ko se na vojaški način urejuje tako imenovana fizična vzgoja fantov (in včasih, proti človeški naravi, tudi deklet), in se še na Gospodov dan čisto prekorači mera časa, ki mora biti posvečena spolnjevanju verskih dolžnosti in svetosti domačega družinskega življenja ... Grajamo tudi prenapetost atletizma, ki je pravo fizično vzgojo tudi v klasični poganski dobi privedla na rob propada.« Na to se nanaša tudi papeževo pismo kardinalu Pompiliu z dne 2. maja 1928. o javni ženski športno-atletski prireditvi v Rimu istega leta. V njem obžaluje propadanje naravnega ženskega čuta, kakor ga niti poganski svet ni poznal.

Izjave sv. Očeta so nam pravi dušnopastirski program pri fizični vzgoji mladine. Potrebna je, ne sme pa biti pretirana. Biti nam mora samo sredstvo za dosego duhovnih dobrot pri mladini obojega spola. Vsakemu spolu pa v njemu primernih mejah, ki ne žalijo naravnega čuta.

Prosveta in zabava. Mladine ne smemo vzeti take, kakor bi si jo mi mislili, ampak tako, kakršna je. V mladini ne sme biti nič mrkega, pustega, čemernega, ampak vse veselo, kipeče. To mladinsko »svojstvo« mora upoštevati tudi duhovni pastir in to veselo razploženje dirigirati v pravo smer. Mladini se hoče razveseljevanja, zabave. Ako ni prave, bo prišla slaba. Poleg telesnih vaj in športa mladino veseli petje, godba, gledališke predstave itd. To mladega človeka zadovolji, ako se je na odru pokazal pred ljudmi in dobro rešil svojo vlogo! Tudi to sredstvo treba izrabiti v modernem dušnem pastirstvu, ako ne, gre mladina po svojih zabavah brez dušnega pastirja. Gotovo je to za starejšega, umerjenejšega duhovnika težka stvar; pa naj poprimejo zato mlajše duhovniške moči, ki jim tovrstno delo že po naravi bolj prija in

se lažje z mladino najdejo na istih tleh. Pravi fantovski kaplan je v dušnem pastirstvu dragocenost!

Semkaj bi prišteval tudi izlete, zlasti poučne. Za telo in duha so dobri, ako se jih udeležuje samo en spol, niso združeni s prekomerno pijačo in niso prepogosti. Seveda tudi ne smemo mladine zavajati od resnega dela in službe božje.

Posebno pažnjo treba imeti za mladinsko čtivo. Vsako prosvetno društvo, kjer naj bi se mladina posebno v današnjih razmerah pogosteje zbirala, bi moralo imeti tudi primerno knjižnico. Res da mladina rajši bere zabavne romane kot kaj resnega; pa če se enkrat privadi segati po knjigi, bo segla tudi po resni knjigi, ki jo usposablja za delo, za duhovno življenje, jo izobražuje in vzgojuje. Pred dobrim čtivom kar izginja prirojena fantovska sirovost. Našim fantom v roke njihov »Kres«, dekletom »Vigred«, vsem pa »Bogoljuba«! Društveno življenje naj se poživi z raznimi predavanji, posebno s skioptičnimi, ki jih ima Prosvetna zveza že v bogati izbiri. Fantovski večeri, pri katerih fantje sami nastopajo, ne smejo prenehati. Zdrava tekma v fantovskih nastopih dviga mladeniče in jih plemeniti. Radio bi moral biti mogočno sredstvo za pravo mladinsko vzgojo; zakaj se ga fantje tako hitro naveličajo, ne vem, zdi pa se mi, da zato, ker pri tem nič ne sodelujejo, ampak samo poslušajo, mladina pa se hoče sama udeleževati.

Papež o čtivu in predstavah. Sv. Oče Pij XI. v svoji epohalni okrožnici o krščanski vzgoji mladine tudi na to sredstvo modernega pastirovanja in vzgoje ni pozabil, ampak poudarja: »V naših časih pa je potrebna tem večja in tem vestnejša skrb za neizkušeno mladino, čim bolj so se namnožile nevarnosti za njeno нравno in versko propast, zlasti po brezbožnih in nesramnih knjigah, od katerih se mnoge na diabolichen način razpečavajo za nizko ceno, dalje po kinematografskih predstavah in sedaj tudi po radiofoničnih prireditvah, ki razmnožujejo in olajšujejo tako rekoč vse vrste čtiva kakor kinematograf vse vrste prizorov. Ta mogočna razširjevalna sredstva, ki bi lahko pospeševala vzgojo in izobrazbo, če bi jih ljudje po zdravih načelih dobro upravljali, služijo žal pogosto le draženju grdih strasti in dobičkarskemu pohlepu. Sv. Avguštin je jadikoval nad strastmi, ki so v njegovi dobi tudi mnoge kristjane vlekli h gledališkim predstavam, in je z dramatično nazornostjo opisal izprijenost svojega učenca in prijatelja Alipija, ki pa je bila na srečo samo začasna. Koliko mladinskih zablod pa morajo zaradi današnjih gledaliških predstav in zaradi slabega čtiva objokovati starši in vzgojitelji danes!«

Temu utemeljevanju pa sledi papežev poziv: »Zato je treba ceniti in pospeševati vsa ona vzgojna dela, ki v pristnem krščanskem duhu in gorečnosti za dušno srečo mladine skušajo na eni strani s primernimi knjigami in s periodičnimi publikacijami opozarjati posebno starše in vzgojitelje na verske in moralne nevarnosti, ki se pogostokrat na zvijačen način vsiljujejo mladini po knjigah in predstavah, po drugi strani pa skušajo razširjati dobre knjige in pospeševati resnično vzgojne predstave, tudi če je treba z velikimi žrtvami ustanavljati gledališča in kinematografe, v katerih naj bi čednost nič ne izgubila, pač pa mnogo pridobila.«

Ako pomislimo na različen šund, ki se danes mladini nudi po knjigah in odrh, po teh besedah sv. Očeta pač ne bomo več dvomili, da so v današnjih razmerah mladini knjižnice in naši odrji potrebni. Zopet pa moramo zaklicati: Pisatelji, dajte nam primernih spisov in iger, ki bodo res dušnopastirsko sredstvo!

Cirilovi bratje. Prav razveseljivo je, da so pred kratkim ustanovili v Trzinu novo društvo za mladeniče, ki se imenuje »društvo bratov sv. Cirila« ali kratko »Cirilovi bratje«. Pravila je potrdila kr. banska uprava dravske

banovine v Ljubljandi, dne 22. februarja 1930 No. 12.203/II/2 in škofijski ordinariat ljubljanski dne 16. aprila 1930 št. 1624. Cirilovi bratje imajo tudi preprost zunanji krog: modre hlače, bel sviter in črn usnjen pas ter svoj znak: belo obrobjen ščit z rdečim križem na modrem polju, ki je še posebej oblastveno potrjen.

Društvo je versko-kulturnega značaja in ima geslo: Bog in domovina. Namen društva (§ 3. pravil) je v okviru zakonov in po navodilih cerkvenih predstojnikov utrjevati med člani versko in narodno zavest na podlagi ciril-metodijske ideje, delovati za zблиžanje stanov na podlagi versko-socialnih načel, dajati članom splošno izobrazbo, preskrbeti jim pouka in razvedrila z gojitvijo petja, dramatike, izletov, sporta in raznih telesnih iger, navajati člane k treznosti in varčnosti ter k čistemu in npravnemu življenju.

Sredstva (§ 4.), s katerimi društvo dosega svoj namen so: a) Prirejanje društvenih sestankov, kjer se z deklamacijami, predavanji in samostojnimi nastopi članov gojita božja in domovinska ljubezen ter obravnavajo verska, kulturna in socialna vprašanja. — b) Prirejanje zabavnih večerov s petjem in igrami. — c) Prirejanje javnih predavanj, prireditev in predstav. — d) Ustanavljanje raznih odsekov (pevski, godbeni, dramatični, vajeniški, sportni, turistijski itd.), ki se vpeljejo po potrebi. — e) Fantovska »Čebelica«, ki zbira prihranke svojih članov in jih nalaga v hranilnico. — f) Doneski članarine, ki jo določa občni zbor, daril in javnih prireditev.

Društveni člani (§ 6.) so redni in podporni. — a) Redni član more postati vsak moški, star nad 17 let, ki ga po trimesečni pripravi sprejmejo na odborov predlog društveni člani na rednem sestanku v tajnem glasovanju z dvetretjinsko večino. Tako sprejet član mora dati moško besedo, da se bo vedno držal društvenih pravil in povsod delal čast društvu in njegovemu namenu. — b) Podporni član je, kdor pospešuje društvene namene in plača letno podporno članarino, ki jo določa občni zbor. — c) Mladino od 14. do 17. leta zbira društvo v posebnem odseku, ki ga vodi v smislu društvenih pravil in poslovnika od odbora določen član.

Dolžnosti (§ 9.) rednih članov in pripravnikov so: držati se društvenih pravil, javno in zasebno izpolnjevati verske dolžnosti, podpirati društvene namene, redno se udeleževati društvenih sestankov in prireditev ter plačevati članarino. — V odboru je vedno tudi vsaj en duhovnik.

Ta mladeniška organizacija se vidi vrlo idealna, mladini primerna in koristna, in mora vzbuditi našo pozornost, kakor je vzbudila pozornost pri osemdesetletni proslavi g. kneza in škofa v Ljubljani dne 29. maja t. l.

Duhovna poglobitev. Pri vseh organizacijah mladine, tudi svetno-prosvetnih, treba imeti vedno pred očmi višji, nadnaravni cilj. Zato je potrebno, da dobi mladina tudi v prosvetnih društvih semintja kako religiozno stanovsko predavanje. Posebno bi vplivalo na mladino, ako se ji včasih predava tudi o mladinskih organizacijah po drugih krajih, kjer cvete v mladini duhovno življenje.

Duhovne vaje postajajo naši mladini čedalje bolj potrebne, da se ista poglobi v verskem mišljenju in življenju. Gotovo bi bilo najbolje, ako bi mogli polagoma spraviti vse fante k zaprtim duhovnim vajam v Dom duhovnih vaj, po čemer treba vedno stremeti. Toda z ozirom na stroške in čas bo to mogoče začasno doseči pri omejenem številu mladine. Duhovne vaje v domači cerkvi bodo pa pač povsod mogoče, zlasti ako se napravijo za fante z možni skupaj, pa se zanje odloči seveda tudi poseben govor o fantovskih zadevah. Take duhovne vaje o primernem času, morda v adventu ali postu, gotovo ne bodo ostale brez koristi. Kjer je več duhovnikov, si govore lahko razdelijo ali pa se povabi še kak tuj duhovnik, kar je posebno za spoved

pomembno. (Pri takih duhovnih vajah je bilo v moji župniji nekoč 1200 samo moških sv. obhajil.) Duhovne vaje, dobro že pripravljene, bodo postale nujna potreba. Brez njih tudi ne bo katoliške akcije.

Tudi marijanske kongregacije brez duhovnih vaj ne morejo uspevati, pa so bolj kakor kdaj potrebne. Marijine kongregacije so se poplitvile, tako pri moški kakor pri ženski mladini. Nimajo one privlačne moči, kakor so jo imele pri svojem postanku. Te cerkvene organizacije ne smemo pustiti propasti, ampak jo je treba reorganizirati in poglobiti. Naj o tem velevažnem dušno-pastirskem sredstvu nekoliko več izpregovorim.

Marijine družbe za fante in kat. akcija. Družbe in društva imajo kakor ljudje svoj rojstni in svoj smrtni dan. Med tema pa leže časi razvoja in rasti, kriz in umiranja. Bilo je vedno tako. Zakaj, kar ustvarjajo ljudje, je spremenljivo in minljivo. Čas prinaša nove razmere in nove potrebe, zato treba tudi vednega prilagajanja. Ako primerjamo življenje in veselje v družbah pred 30 ali 20 leti — in sedaj? Prišle so nove razmere, ki nujno zahtevajo, da tudi družbe nekako reorganiziramo, da jim damo nove vsebine. Bolj prav bi morda rekel, da treba postaviti Marijine družbe na njih prvotni namen, ki ga izraža naše posvečenje v besedah: »Skrbel bom po svojih močeh, da Ti bodo služili tudi drugi!« Prvotni namen Marijinih družb je bilo apostolsko delovanje, kar danes izraža papeževa beseda »katoliška akcija«. Ta naj na eni strani izpopolnjuje člane same, na drugi strani pa naj prinese v družbe in organizacije novega delovnega duha za druge.

Ogromnih nalog, ki jih stavi na poklicnega duhovnika dušno pastirstvo pri mladini, prav gotovo ne bo mogel v modernih časih in razmerah dovoljno obdelati duhovnik sam. Zato kliče sv. Oče Pij XI. h katoliški akciji, ki je sodelovanje laikov pri apostolskem poslanstvu sv. Cerkve. Bistveni element katoliške akcije je apostolat. V nekem pozdravu hrvatskih mladinskih organizacij je sv. Oče izjavil: »Uverjeni smo, da ste navdušeni za ono katoliško akcijo, od katere mi vse pričakujemo za prerojenje poedincev, družin, družbe in celega sveta. Katoliška akcija je apostolat laikov, ki podpirajo apostolat klera in episkopata.« (Mäder, Die kath. Aktion, 11.)

Kakšen naj bo ta apostolat, je papež pojasnil pri sprejemu lombardijskih romarjev v svetem letu: »Oni naj postanejo boljši, pa ne samo boljši zase, pobožni, verni, rimski, papeški, ampak boljši za vsakogar: apostoli! To je, kar Cerkev od njih pričakuje, da postanejo apostoli, apostoli besede, apostoli vzpodbude, apostoli obrambe, ako je potrebno, posebno pa apostoli onega apostolata, ki ni nikomur zabranjen in za katerega ima vsakdo možnost in zmožnost, apostolata molitve in zraven še onega apostolata, ki ni nikomur nemožen, ampak vsakega dolžnost, apostolata vzgleda.« (Ravnotam.)

Kako naj katoliška akcija poživi dekliške Marijine družbe, bom opozoril pozneje. Kako pa naj katoliška akcija poprime pri fantih?

Katoliška akcija mora poprijeti po vseh naših društvih, kjer se zbirajo fantje. Povsod je nekaj dobrih mladeničev; pa ni dovolj, da so sami zase dobri, ampak dobri morajo postati za druge, postati morajo apostoli. Kako te fante za to veliko nalogo in dolžnost usposobiti? Razmere niso povsod enake, zato bo tudi način različen.

Predvsem treba res dobre in zgledne fante zbrati in jih prepričati, da so dolžni delati tudi za druge. To so fantje, ki redno prejemajo sv. zakramente in se udeležujejo vsega cerkvenega življenja. Duhovne vaje bi jih v tem še poglobile. To so pa šele poslušajoče Marije v katoliški Cerkvi. Ta pa rabi danes mnogo več delavnih Mart in to na vseh poljih in popriščih katoliškega življenja. Zato naj gredo taki fantje na delo med fante, ne vsiljivo, bolj neopaženo pa vztrajno. Ti naj pripeljejo svoje tovariše v naša društva, v knjižnico,

kongregacijo, k pridigi, popoldanski službi božji, v cerkev, k sv. zakramentom, v Apostolstvo mož. Ti naj skušajo izprazniti med službo božjo prostor pred cerkvijo, ti naj omejujejo posedanje po gostilnah, ti naj modro preprečujejo ponočevanje, ti naj širijo med fanti dober tisk itd. Taki fantje lahko postanejo pridigarji v društvih, v obratih, v tovarnah, v rudnikih, na železnici, na cesti, na kmetih, na gorah, v gostilni, v vsej fantovski družbi in povsod. Lepa fantova beseda pri fantu izda mnogokrat več, kakor beseda poklicnega duhovnika.

Kolikrat pa tudi duhovnik ne more priti z vsemi ljudmi v stik. To mu mora pomagati katoliška akcija. Sv. Oče Pij XI. piše v pismu na kardinala Bertrama z dne 13. novembra 1928: »Jasno odseva iz vseh naših besedi, da naj se katoliška akcija s polnim pravom ceni kot pot in delovni način, katerega se Cerkev poslužuje, da narodom prinese dobrote vseh vrst; mi pravimo: kot pot in delovni način, ki je stopil v življenje po božjem milostnem vladstvu, s tem namenom, da Cerkev k izpolnjevanju nauka in postave evangelija ene pokliče in gane, ki bi sicer radi pomanjkanja duhovniškega vpliva zapadli kot žrtve mamljenju in pogubnim stremljenjem prevratnih ljudi.«

Zato sv. Oče ravno mladini zopet in zopet govori o katoliški akciji. Torej tudi med našo mladino katoliško akcijo! Saj sv. Oče pravi v encikliki *Ubi arcano Dei*, da spada katoliška akcija »ad pastorale ministerium«, in § 17. pravil za katoliško akcijo pri nas določa: »Delo katoliške akcije pospeševati je duhovnikova pastoralna dolžnost, kakor je dolžnost vseh vernikov pri takem apostolskem delu sodelovati.« Gotovo pa je, da se katoliška akcija v polnem obsegu ne more razviti naenkrat, pač pa se mora polagoma razvijati, posebno pri idealni mladini. Naši fantje bodo postali po vztrajnem delu apostoli, saj je moška narava taka, da gre za stvarjo, dočim je narava ženske taka, da gre za osebo. Zato je ideal mladeniča Kristus Kralj, ki gre, da izvojuje svet; dočim je ideal dekleta »ancilla Domini«, ki se izživlja v ljubezenskih delih. Oboje se ima izrabiti tudi v duhovnem pastirovanju.

Dekliške Marijine družbe in kat. akcija. Še o dekliških družbah nekoliko. V naših dekliških družbah, kakor jih opazujemo, ni one skupnosti, ki bi člane delala za kongregacijo, za združenje, za eno telo, v katerem vsak dela za svoje posvečenje, obenem pa tudi za posvečenje vseh drugih sodalov. Zdi se, kakor bi bila družba le kup peska, v katerem se lahko dotika kamenček kamenčka, sicer pa duhovno niso dovolj zvezani. Družbe pa morajo postati občestvo bratov in sestrâ, ki vsi občutijo, če je eden bolan, in vsi skušajo drug drugemu pomagati in ga rešiti. Delovnega duha bratstva in sesterstva treba zanetiti v naših družbah. Hočemo biti v družbi elita kristjanov, ne smemo verovati samo v Očeta, ki je v nebesih, ampak tudi v brata in sestro človeka, ki stanuje na zemlji. In kje naj bi prišel ta duh bratstva in sesterstva do krepkejšega izraza kakor ravno v marijanski kongregaciji? Sv. Avguštin kat. Cerkev sploh poveljuje kot tako bratstvo: »Tu cives civibus, gentes gentibus, et prorsus homines primorum parentum recordatione, non societate tantum, sed quadam etiam fraternitate coniungis.« (De moribus Eccl. cath. lib. I. c. 30. — Prim. Pija XI. okrožnico o krščanski vzgoji.) Velja toliko bolj za marijanske kongregacije!

Te vere v marijansko bratstvo in sesterstvo pa danes manjka. V čem pa se danes kaže ta dejavna skupnost, *communio Mariana*, *congregatio*? Vem, da mora biti v družbah tudi neki red in nadzorstvo, ki urejuje disciplino. Zdi se mi pa, da je zlasti v naših dekliških družbah le preveč policijskega duha. Dekleta pač gledajo druga na drugo, kako se vede po zunanje, ali nosi ob gotovih prilikah svetinjo, kdaj se ta ali ona izgubi na ples itd. Pa ne toliko, da bi sestersko skušale vplivati na sestro, da jo odvrnejo od kake napačnosti ali da jo poboljšajo, ampak v prvi vrsti zato, da morejo sestro pri voditelju

zatožiti vprav v kristaliziranem policijskem duhu. In voditelj? Ali ni često sam policijski direktor, ki sprejema samo poročila od podrejenih policistov, ki se imenujejo vodnice, da more prav po policijsko opominjati, kaznovati, izključevati? Ako vodnice niso pravi zgledi sesterske dejavne ljubezni v kongregaciji, potem absolutno ne more biti kongregacija družba sester. Brez tega duha je pač lahko družba grex, čreda, ne pa congregatio!

V naše družbe treba zasaditi duha dejavne ljubezni, sesterskega duha v smislu katoliške akcije. Kaki uspehi bi se pokazali, ako bi se v družbi čutili posamezni člani kot bratje in sestre! Ko bi se članice Marijine kongregacije vsaj iz ene vasi strnile kot sestre, pa bi v tem ljubezenskem duhu vplivale druga na drugo, kaka četa dušnopastirskih pomočnikov bi to bila! Ker pa tega ni, zato danes često dekletu ni nič, če je izključena iz družbe. Nekoliko se posmeje, pa je prosta policijskega nadzorstva. Niti ne čuti ne, da se je pretrgala tesna vez med sestrami, da je odletela od telesa, ki je družbi sesterska ljubezen, zato ker te dejavne ljubezni v družbi občutila ni. Nezdavno, brezljubezensko pobožnjaštvo samo odbija mlade deklice od prelepe cerkvene organizacije.

Če je danes že vsa človeška družba atomizirana, moramo skrbeti, da vsaj Marijina družba postane eno telo, ki v njem veže posamezne ude duhovna ljubezen in jim daje življenje. Caritas est, quae vivificat! Od take ljubezenske družbe se bo težko kdo dal odtrgati, ako bo družba res nekaka »bratovščina«, ena družina, domača zemlja in domač zrak, kjer se vsakdo dobro počuti, kjer ni nikakih tujcev in škiljastih oči. Voditelj naj mnogokrat govori o tej bratovski in sesterski ljubezni in naj odklanja vsa nadzorstvena poročila in naznanila, ki ne prihajajo iz ljubezni. Ostareli generali, ki so že prestali vse mladostne boje, marsikdaj ne razumejo več mladih ljudi in njihovih bojev, meneč, da so imeli do teh bojev in tudi porazov samo oni pravico; zato često z železno komando brez ljubezni in ozirov na položaj ubijajo mladi svet, da se ne počuti dobro v družbi, ker je nerazumevan. Taki poveljniki naj bi se z obzirnostjo in zahvalnostjo počasi penzionirali ali se zaposlili na drugih poljih. Ne rečem, da se med temi člani včasih ne nahajajo tudi zlati ljudje; pa vendar se morda ne motim, da marsikje družbe hirajo ravno po njih brezljubezenski suhoti. Katoliška akcija pa je ljubezen! Pomanjkanje te ljubezni se mi zdi veliko tehtnejši vzrok za izključitev iz družbe, kakor pa to, če se dekleta slučajno ob gotovi priliki nekoliko zavrti na plesu, dasi poslednjega absolutno ne zagovarjam in ga iz dušnopastirskega stališča nihče zagovarjati ne more. Tudi tega naj katoliška akcija v družbi omejuje, dokler ga popolnoma ne zatire.

Katoliška akcija naj prinese v družbe nove vsebine. Predvsem naj v članih poglobi versko in ljubezensko življenje. Kongregacija ne sme več delovati samo negativno, da samo odbija nevarnosti, ki prete mlademu človeku, morda z zopernim policijskim aparatom, ampak naj deluje bolj pozitivno, da utrjuje ljubezen do vsega, kar je iz Boga rojenega in kar mora stremeti k Bogu: ljubezen do Matere božje, ljubezen do katoliške Cerkve, ljubezen do sv. Očeta, ljubezen do škofov in duhovnikov, ljubezen do svetnikov, in ne nazadnje ljubezen do brata in sestre, ljubezen do sočloveka. V tem pozitivnem smislu naj bodo bolj prirojeni vsi govori v kongregacijah. Iz tega pozitivnega prepričanja se bodo potem člani varovali slabih priložnosti in greha, ne pa zaradi družbene policije. Ljubezen odločuje! Močna ljubezen — vneti kongreganisti, slabotna ljubezen — mlačni kongreganisti, mrzla ljubezen — odmrli kongreganisti! Osrednje vodstvo Marijinih družb naj bi v tem duhu podpiralo voditelje in dajalo pogostih navodil družbam, morda mesečne okrožnice.

Če so se člani Marijinih družb v tem smislu preobrazili, potem naj gredo res na katoliško akcijo, naj skrbijo po svojih močeh, da bodo Bogu in Mariji

služili tudi drugi. To delo za druge bo dalo življenju v Marijinih družbah pravo vsebino. N. pr. Marijina družba ima med seboj ubožne članice, ki so v stiskah, naj jim po moči pomaga; ima bolne, naj jih obiskuje in neguje; jih ima na mrliškem odru, naj jih lepo pokoplje in moli zanje; v fari manjka dobrega časopisja in tiska, naj ga razširja; krščanske književne družbe nimajo naročnikov, naj jih pridobiva; v fari se širi nesramežljiva moda, po kateri propada ženska in njena čast, naj Marijina družba organizirana nastopa zoper tak izrodek; svetovni misijoni potrebujejo podpore, naj jo zbira, naj neguje Družbo za širjenje vere, naj se zavzema za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda itd. — vsak kraj ima svoje potrebe. Izkušnja kaže, da so taki delavni udje najboljši člani kongregacije. Marijina družba je v prvi vrsti poklicana v fari, da pomaga duhovniku pri tovrstnem delu, pri katoliški akciji. Vsako dekle naj bi res postalo ancilla Domini.

V zvezi s tem bi pripomnil še eno perečo zadevo, to so naše izseljenke, dekleta, ki gredo v službo v Zagreb, Beograd in drugam. Mnogo jih je bilo doma poštenih, bile so v Marijini družbi, naše fare list so, tam pa se jih mnogo izgubi. To je usoda osamljenca v tujini. Dokler ne najdejo po teh mestih skrbnega dušnopastirskega okrilja, naj bi domača družba ostala v stalni zvezi z njimi. Duhovnik jim ne more pisariti, naj bi to storile družbenice, mnogo bi se jih morda rešilo.

Le tako bo družba živela v delovni ljubezni, v sesterskem duhu, v katoliški akciji, ki je pravo praktično krščanstvo, kakršnega današnji z egoizmom prepojeni čas potrebuje bolj kakor kdaj, in h kakršnemu tako glasno kliče klicar iz Rima. Tako bo Marijina družba obvarovana pred propadom v letargiji in bo rastla res numero et pondere, iz lastnega nagiba, iz svoje notranjosti. Gloria filiae regis ab intus!

Dobro v smislu pravil in pastorage vojena in v smislu katoliške akcije živeča in delujoča Marijina družba je ideal, za katerim naj stremi duhovnik pri svojem dušnopastirskem delu za žensko mladino. Zato v svojem poročilu na drugih mestih malo govorim o ženski mladini. Uredimo v tem smislu dekliške družbe, pa smo uredili — vsaj po deželi, kjer je večina deklet v družbi — tudi njih moderno dušno pastirstvo. Za mesta, kjer je mnogo služinčadi in delavstva, treba seveda še mnogo drugega (kakor zveza služkinj, delavk itd.).

Tako bi delovna Marijina družba vodila mladenke skozi nevarnosti mladega življenja neomadeževane in pripravljene za žrtve v njih pravem poklicu, ki je družina, kakor je tako lepo zaklical Pij XI. v nagovoru 17. septembra 1922: »Matere, sestre, neveste in hčere, vaše kraljestvo je družina in v njej ste zares kraljice!« Zato hvalimo tudi vse različne tečaje, ki usposablajo dekleta za prihodnji stan gospodinje in matere. Tudi dušni pastir naj bi pri njih sodeloval, v kolikor spadajo tudi pod njegovo področje.

Za pastirovanje ženske mladine pa moram s poudarkom — četudi samo mimogrede — opozoriti na boj zoper nedostojno modo. Je to veliko moralno zlo za ženske današnjih dni. Sicer mi je nekoč veleugleden in pobožen duhovnik dejal: »Zoper modo se zastoj pridiguje; spremenila se bo takrat, kadar bo zaradi svojega dobička drugo predpisal pariški Jud!« Žalostno, pa resnično! Vendar sem mnenja, naj se strogo izpeljejo navodila kongregacije koncila škofom glede nedostojne ženske mode, priobčena v Acta Apostolicae Sedis, 1930, št. 1 in v Ljublj. Škofijskem listu, 1930, št. 3. Tudi dušni pastirji naj bi se na konferencah o teh navodilih posvetovali, saj to zlo zavzema čedalje pogubnejše dimenzije, kolikor bolj izginja ženska sramežljivost.

Mladinski dnevi. Ako duhovnik mladino razume, pozna njene lastnosti, njene potrebe v življenju in poklicu, se zanima za njene interese, si bo čedalje bolj pridobil zaupanje mladine in vsega prebivalstva. To za-

upanje na moder in previden način še utrdi, ako more še s posameznikom osebno občevati in vzdrževati kar najtesnejše in stalne stike. Voditelj, ki stoji nekako deset korakov od mladine in nastopa pred njo pri tako imenovanih »shodih« samo z moralno pridigo, ne bo nikoli mladine pridobil in nikoli držal pri življenju njenih organizacij, pa naj bodo katerekoli. Če mladi ljudje vidijo v duhovniku odkritega prijatelja, ki z njimi doživlja njihovo življenje, njihove skrbi in veselje, njihove misli in želje, takemu dušnemu pastirju bodo ti ljudje odprli tudi svoje duše in pustili pogledati vanje.

V tem psihološkem momentu more duhovnik zastaviti pravo dušnopastirsko vodstvo, ki bo imelo v posameznih slučajih le tedaj uspeh, če si je pridobil zaupanje posameznika, na čigar dušnem izoblikovanju more potem delati. Sedaj more duhovnik porabiti vsa redna sredstva dušnega pastirstva, ki pa se morajo za mladino uporabiti še posebej. Za mladino dandanes ni zadosti, da posluša samo pridige, ki so namenjene vsem vernikom. Mladina hoče še nekaj posebnega, kakor se tudi sama loči po svojem hotenju in mišljenju in čuvstvovanju od ostalih ljudi.

V ta namen so uvedli v Avstriji mladinske nedelje (Jugendsonntage), ki jih po naredbi episkopata že nekaj let prirejajo in imajo o njih dušni pastirji polna usta hvale. Dan se vrši tako: slavnostno skupno sv. obhajilo fantov ali tudi celokupne župnijske mladine, mladinski govori pri vseh službah božjih, popoldne slavnostno zborovanje. Ves dan poteka v znaku skrbi za mladino. Izkušnja uči, da ne pridejo samo člani katoliških društev, ampak se približajo k obhajilni mizi tudi drugi fantje in dekleta. V mnogih župnijah je videti po 200 do 300 mladih ljudi, v boljših župnijah skoro vse! Marsikoga je sram, ako se jim ne pridruži. Mnogo se jih ob takih prilikah pridobi za katoliško društvo, v starših pa se budi zanimanje za mladino, njena društva in njih pomen, da ne gledajo vsega mladinskega gibanja brez interesa od strani, kakor bi se ravno njih to prav nič ne tikalo. Ali bi ne veljal tudi za nas: fac similiter?

Seveda bi stali ti dnevi mnogo truda in priprave, če ne, je škoda časa. Absolutno bi se tak dan ne smel pripraviti tako, kakor ga je pripravil neki župnik v Avstriji. Po predpisih je prejšnjo nedeljo oznanil mladinski dan, pa tako: »Prihodnjo nedeljo je mladinska nedelja, v soboto poprej priložnost za spoved!« Ljudje so se povprašujoče spogledovali, češ komu neki to velja, kaj naj storimo? Nobene vzpodbudne besede na mladino in starše! Kaplan čuti pogreško, osebno in po listkih med tednom vabi mladino k sv. zakramentu. Pridejo, kar obsujejo spovednico. Potem pa pride v nedeljo župnikova pridiga. Gotovo o mladini in nji posebno namenjena? Ne! Pobožnost Srca Jezusovega je in ta obstoja v rožnem vencu in litanijah na leci mesto govora. Nobene besede o mladinski nedelji, nobene besede priznanja in zahvale dobri požrtvovalni župnijski mladini ali staršem! Nobene besede, da je sploh to za mladino potrebno in koristno. Sveto dušnopastirsko veselje bi moralo napolniti pastirja, ko vidi, kako ovčice sledijo njegovemu glasu, četudi je neroden in raskav! In mladino žeja po besedi, ki velja posebno nji in ji daje novo luč in svežo moč na pot. Tako nikoli pripravljati lepih dni, za nikogar, najmanj za mladino!

Podobne shode so začeli na Hrvatskem tako imenovani »križarji«. Za posebnega zaščitnika imajo sv. Janeza Evangelista in so cerkveno društvo. Prvo nedeljo v maju so po vseh krajih proslavili kot dan katoliške mladine. Nadškof Bauer je izdal posebno okrožnico o Dnevu katoliške mladine, duhovništvo pa je pridigovalo o važnosti sodobne mladinske organizacije, dočim so se po cerkvah pobirali prispevki za okrepitev mladinske križarske organizacije, pa tudi izven cerkvâ. Tudi pri nas se čujejo glasovi o križarski organizaciji. Ko bomo dobili globlji pogled vanjo, je gotovo tudi mi ne bomo smeli in hoteli prezreti. Vsekako pa bodo morali taki dnevi imeti na programu tudi prejem sv. zakramentov. Isto velja o organizaciji Kolumbovih viteзов, ki ima svoj

izvor v Ameriki, pa se nam zdi pretajinstvena, in o Frančiškovih križarjih, ki bodo objeli predvidoma le omejeno število mladih duhovnih sinov sv. Frančiška, dasi bi bila za nas sreča, ko bi zajeli vse mlade fante po deželi. Njihovim voditeljem moramo na lepi pridobitvi le čestitati, obenem pa s hrepenenjem čakati čas, da jo pri duhovnem pastirovanju mladine porabimo tudi ostali. — Tudi skavti so idealna organizacija, ki pa je bolj samosvoja in dosedaj menda ni v posebno tesnem stiku z duhovnimi pastirji. Tudi nanjo bi bilo misliti po mestih.

Posebno poglavje bi tvorilo dušeskrbstvo za naše dijaštvo, tako srednje kakor visokošolsko, moško in žensko. Tudi to živi v velikih dušnih nevarnostih, ki so morda še večje kakor pri ostali mladini. Trud nekaterih duhovnikov za akademsko službo božjo po glavnih mestih je vse hvale vreden. Saj bodo iz te mladine prihajali sodelavci ali pa nasprotniki Cerkve. Tudi med dijaštvom je veliko število idealno stremeče mladine, ki ji čisto manjka trdnega držaja. Kakor vidimo, na svojih sestankih veliko razmišlja, pa pride v duhovnih vprašanjih do plotu, ki ga ne more lahko preplezati. Samo male pomoči bogoslovno izobraženega človeka bi bilo potreba, pa bi se prekoračile navidezne zapreke. O tem vodstvu naj bi pogosto razmišljali duhovniki po šolskih mestih. Po deželi pa je nujno potrebno, da duhovnik ostane tudi s to mladino zlasti o počitnicah in njenih shodih v stalnem stiku, pa četudi bi bilo treba za to prinesiti večjih žrtev na času in drugem. Nikoli ne bodo žrtve zastonj. Tudi na duhovniški naraščaj bi to vplivalo.

Še nekateri shodi in romanja. Prav gotovo mogočno dvigne versko zavest in navdušenje mladine, ako vidi, da je je veliko skupaj, ki stremlji za istim ciljem. Za to dobro služijo skupna romanja na kako priljubljeno božjo pot pod modrim duhovnim vodstvom. Od časa do časa naj bi se taka dobro organizirana romanja prirejala. Tudi skupni dekanjski shodi Marijinih družb so vselej prinesli dober sad.

Da se fantovska zavest dvigne, naj bi se za vsako dekanijo vsako leto prirejali fantovski tabori. Na te tabore bi ne povabili samo organiziranih fantov, ampak vse poštene fante sploh. Organizacije, prosvetne in cerkvene, bi s tem le pridobile. Taki tabori naj bi bili vselej združeni s cerkveno pobožnostjo, potem pa bi se fantje tudi zunaj cerkve navduševali v govorih, ki naj jih govore povabljeni govorniki, obenem pa naj bi tudi fantje sami nastopali s kratkimi govori. Vsak tak tabor je prinesel fantom novega ognja, obenem pa so fantje tudi javno pred svetom manifestirali svojo versko zavest. Fantje, ki si to upajo, ne bodo izgubljeni.

Kar sem rekel za dekleta, ki odhajajo v tujino v službo, moram poudariti tudi za fante, ki odhajajo v vojakke. Ne smemo jih zapustiti. O tem lepo govori *Instructio pastoralis Labacensis* pg. 158—161. Zelo dobro bi bilo, ako bi pred odhodom napravili duhovne vaje. In če to ni mogoče, pa se morda da narediti, da bi se mladeniči enega dekanata vsaj en dan sešli na določenem kraju. pri kaki božji poti; tu bi slišali kratke govore, opravili spoved in prejeli sv. obhajilo. Vsekako pa naj se, ko odhajajo k vojakom, na določen dan v društvenem domu poslove s svojimi tovariši in dušnim pastirjem. Dogovore naj se, da od vojakov večkrat pišejo domov, staršem, tovarišem iz društva in svojemu dušnemu pastirju. Dušni pastir z veseljem odgovori na vsako pismo in poročaj mladeniču, kar ga utegne zanimati, vmes pa vpleti kak opomin, naj ostane zvest Bogu in pošten. Tak opomin dušnega pastirja je za vojaka kakor glas angela varha. (Dr. Fr. Ušeničnik, *Pastoralno bogoslovje*, 761.) Zavest, da od svojega duhovnika ni pozabljen, ga bo močno dvigala, in ko bo prišel domov, si ne bosta tujca. — Rafaelova družba pa naj bo v pomoč ostalim izseljencem.

Vse te organizacije in prireditve pa imajo edini namen, da mladino obvarujejo kvarnih vplivov nevarnega sveta in jo pripeljejo do trdne skale sv. Cerkve in do studencev žive vode — do sv. zakramentov.

Sveti zakramenti. Da med sredstvi, ki čuvajo in varujejo mladost, zavzema prvo mesto prejem sv. zakramentov, uči dušne pastirje vsakdanja izkušnja. Kar se je prakticiralo med šolsko dobo, se mora sedaj nadaljevati: reden prejem sv. zakramentov. Toda kako to doseči pri mladini, ki se plaši razodeti svojo notranjost in se boji opomina ali graje? Da se obisk cerkve in prejem sv. zakramentov pri mladini ne da doseči z vpitjem in zmerjanjem ali celo s silo, uči že psihologija in potrjuje izkušnja. Morda so v starih časih tudi taka sredstva kaj dobrega dosegla, danes gotovo nič. Ta način bi utegnil mladino le še bolj odtujiti in še bolj zadržniti skrivnostno čumnato srca.

Na kapljico medu se ujame več muh kot na sod kisa. Naj bo vabilo kar moči prijazno in ljubeznivo in pogovor pri spovedi kar moči očetovski. Naj mladina čuti povsod duhovnikovo ljubezen, ki ji hoče samo dobro, ki želi samo rane zdraviti in reševati. Povelja in ukazi mladini nič več ne imponirajo. Še celo spovedni listki mi nič več ne ugajajo, — kar pa je samo moje osebno mnenje. Tudi spovedni listek je neka sila, ki pri današnjih razmerah tudi kontroli več ne služi.

Dušeskrbstvo, zlasti pri fantih, je umetnost, ki se kaže v tem, da se uporna volja naredi voljna ali da se doseže voljno hotenje. Zgled drugih bo poleg ljubeznivega vabila od strani duhovnika največ dosegel. Zato naj se mladi fantje vabijo k sv. zakramentom skupno, pa ne sami, ampak po možnosti z možmi skupaj. Apostolstvo mož! Kjer tega ni, bo težko fante pripraviti k večkratnemu prejemu sv. zakramentov. Ako se dvigne truma mož, se z njimi dvigne truma fantov. Pri skupnem sv. obhajilu Apostolstva mož so često fantje v večini. To je pravo apostolstvo! Tako hoče tudi kat. akcija. Če ne pridejo vsi fantje vsak mesec, pa jih pride vsaj vsak drugi mesec lepo število, brez njih pa tako skupno sv. obhajilo ne bo nikoli.

Vselej pa, kadar se tako sv. obhajilo oznanj, naj to oznanilo spremlja prav srčno vabilo, in dan sv. obhajila naj ne mine brez bodrilnih in priznalnih besedi od strani dušnega pastirja. Saj mora biti tudi zanj najveselejši dan, ako vidi mnogo mladine okrog mize Gospodove, saj je s tem dosegel velik cilj svojega duhovnega pastirovanja in resnično dobro mladino naj šteje le pri obhajilni mizi.

Papež o današnji mladini. Vsi vemo, da je današnji čas neprijazen tako katoliško misleči mladini kakor njenim duhovnim vzgojiteljem. Povsod ovire, ki prihajajo samo iz nepoznanja in nerazumevanja katoliškega pokreta in življenja, iz verske nevednosti, ki jo sv. Oče imenuje nadnaravni analfabetizem (sovrannaturale analfabetismo). Vse ovire pri vzgoji in mladinskem pokretu morajo delo dušnega pastirja le še učvrstiti, duhovnika in mladino le še bolj zvezati. Sv. Oče Pij XI. je dejal pri sprejemu katoliške mladine v septembru 1929. (*Osservatore Romano*, št. 217.): »Vos estis Nos et Nos sumus vos!« Tako drži s svojo mladino, da je z njo eno. Sv. Oče da ve in zna, kaj zasluži katoliška mladina, in ta naj ve, da vživa njegovo popolno zaupanje. Papež v svojem nagovoru namiguje dokaj očitno na fašizem, ki je hotel imeti vsaj takrat monopol na mladinsko vzgojo in ki je strogo pazil na vse kretnje katoliške mladine, in pravi, da on ve, da mladina ve, da skoro vsi vedo, kako so člani katoliške mladine nadzorovani, kako se nanje pazi s tisočerihi prež. Uverjen pa je, da bodo tisoči špijonov opazili izredno lepe stvari: izvrstne sinove, pridne mladeniče, odlične državljane, ravno ker so izvrstni katoličani. Kar bodo videli in ugotovili, je resnica tega, kar je pisal Manzoni v svojih »Opombah o katoliški morali«: »Dajte mi pravih katoličanov, ki vzamejo resno božje in cerkvene zapovedi, in potem mi povejte, če bodo

mogli biti za državljansko družbo nevarni in če jih ne bo na srečo in nujno imeti za najboljše državljane!«

Torej nič bati se, pravi sv. Oče. One preže bodo videle samo lepo, da, on le želi, da bi bilo teh opazovalcev še več in še bolj pazljivih. Saj se nahaja ta mladina v najboljši družbi. Oko onih stražnikov pazi tudi na Njegove in njihove ljube duhovnike, pa tudi na Njegove in njihove ljube škofe. Morda bi moral celo trditi, da se to opazovanje raztega tudi na Njegove kardinale. Vse to dobrodošlo in mi smo uverjeni, je dejal papež s povzdignjenim glasom, da bodo videli samo izvrstno, vedno lepše, čim višje bodo prišli. Nič bati se! Vsak mladi človek naj bo v stanu ponavljati lepo besedo sv. Cecilije: »Omnia mea in luce clarescunt!«

Vse to velja prav za nas in naše razmere. Tako dobro in pogumno mladino vzgojiti je tudi cilj našega duhovnega pastirovanja.

Nič posebno novega nisem povedal, pa še o tem, kar sem povedal, vstaja vprašanje: Ali bomo mogli s svojimi skromnimi močmi doseči to visoko nalogo? Odgovor: Quantum potes, tantum aude! Ora et labora pro juvenibus!

Predlogi. Ob koncu svojega poročila stavim sledeče predloge, ki naj bi prišli na razgovor:

1. Duhovni pastirji naj skušajo podati staršem temeljit pouk o družini, o njihovih dolžnostih do otrok na podlagi Pija XI. okrožnice o krščanski vzgoji, zainteresirati jih za vse organizacije, ki podpirajo to krščansko vzgojo in jih papež hvali. Staršev dolžnost je v modernih časih podpirati mladinske vzgojne organizacije, tudi z materialnimi prispevki in žrtvami.

2. Marijine družbe, tako za mladeniče kakor za dekleta, naj se preosnujejo v smislu katoliške akcije, da bodo bolj aktivne in manj pasivne.

3. Vse organizacije mladine, ki imajo za svoj namen telesno ali fizično, umsko, moralno in duhovno vzgojo, naj se bolj poduhovijo in tesno naslonijo na Cerkev. Vse te organizacije morajo torej imeti duhovnega voditelja, ker jih smatramo za sredstvo duhovnega pastirovanja.

4. Vse večje prireditve teh mladinskih organizacij naj bodo združene z duhovnimi pobožnostmi, če le mogoče, s prejemom sv. zakramentov.

5. Vse krščanske organizacije naj se zavežejo, da se udeležujejo vsega cerkvenega življenja in vseh verskih prireditev. Ker v pravila nekaterih organizacij ne more priti določba o prejemu sv. zakramentov, naj pride ta določba gotovo v poslovník.

6. Vse krščanske organizacije naj se kar moči tesno strnejo, da ne nastanejo med njimi kaka trenja, saj imajo končno vse eni in isti visoki namen. Zato naj bodo v vodstvu čisto cerkvenih in v vodstvu svetnih organizacij junctim zastopniki obojih, še bolje, da imajo vse eno vrhovno vodstvo.

7. Skrbi naj se, da se mladinske organizacije, ki sicer nimajo verskega obeležja, pa vendar vero spoštujejo, tesneje pritegnejo k Cerkvi (skavti, razni športni klubi itd.).

8. Osnuje naj se zveza krščanskih mladinskih pisateljev, ki naj skrbi za redne publikacije, kakršnih potrebuje mladina in vse njene organizacije.

9. Katoliška akcija v škofiji naj smatra za prvo svojo dolžnost z vsemi močmi podpirati dušne pastirje pri vzgoji mladine, ker tako eminentno sodeluje s poslanstvom sv. Cerkve. Zlasti kat. inteligentje naj se zavedajo te svoje dolžnosti.

10. Ker je šolarjem dovoljena samo strogo cerkvena organizacija, naj se po možnosti povsod vpelje Marijin vrtec, da tako odraščajoča mladež ostane v stalnem stiku z dušnim pastirjem in se pripravlja za poznejše organizacije.

11. Potom mladinskih dnevo ali zborovanj naj se vsa kat. javnost zainteresira za mladinsko vzgojo in njeno gibanje.

Zaradi pičlo odmerjenega časa se o predlogih ni moglo posamezno razpravljati. Razvila pa se je o predmetu zelo živahna debata. Gospod škof se je zahvalil referentu za krasno poročilo in dodal, naj bo splošno merilo duhovnikovega delovanja sleherni čas: biti neprestano v zvezi z mladino. Nato se je mnogo govorilo o tem, kako konkretno dušnopastirsko delovati tako, da bo delovanje vso mladino obseglo. Močno se je poudarjala reorganizacija Marijinih družb vprav po predlogih in načelih predavatelja. Naj bi se mladina navajala tudi k veselju do poklica, do dela, naj bi se zavzeli tudi za obrtno mladino. Predavanja po prosvetnih društvih naj bodo dobro pripravljena, sistematična. Zlasti naj pa katehet z dobro katehezo v šoli navezuje mladino nase. Z vso ljubeznijo naj se goje in povsod vpeljejo Marijini vrtei.

IV.

Četrta točka: Kako naj se uredi katehetske nagrade duhovnikom po novih državnih določilih? je odpadla, ker je medtem kr. banska uprava zadevo dogovorno s škof. ordinarijatom uredila.

Zato je prišlo na vrsto: **Poročilo o stanju katoliške akcije.** Poročal je gospod škof-koadjutor dr. Gregorij Rožman:

Gospodje dekanji so poslali poročila o stanju in delovanju katoliške akcije po njihovih dekanijah. Preden podam kratek pregled o teh poročilih, naj orišem delo škofijskega odbora KA.

I. Škofijski odbor se je konstituiral 23. oktobra 1929. Imel je do danes 30 sej. Po številu sej se zdi vidno delo prav majhno; pa tudi škofijski odbor je moral šele študirati KA in delati poskuse, da doseže cilj, ki ga ima KA.

Storilo se je sledeče:

1. V zavesti, da je zlasti v naši dobi molitev za javne zadeve naroda pozabljena stvar, je skušal po naših verskih listih organizirati posebno molitveno akcijo. Sestavljena je posebna molitev, ki čaka zdaj poslednje redakcije v skladu z novim cerkvenim molitvenikom.

2. Naprosila se je Leonova družba, da je njen znanstveni odsek začel proučavati »problem družine«, ki je danes najbolj pereč. Z znanstvenimi izsledki bo položen trden temelj za praktično delo.

3. Župnim uradom in župnijskim svetom se je poslala okrožnica na štirih straneh, ki ima nakazane vse naloge KA, tako da ni dovolj utemeljena zahteva nekaterih župnih odborov po navodilih od škofijskega odbora. Seveda, konkretne cilje KA za svoj okoliš mora poiskati in postaviti vsak župnijski odbor sam, ker le ta pozna krajevne razmere in potrebe. Tako podrobnih in konkretnih navodil ne more dajati škofijski odbor, ampak le bolj splošne.

4. Izdelan je načrt za enodnevni tečaj župnih odbornikov KA. Baš se referati pomnožujejo, da bodo na razpolago vsem dekanijam ali tudi še manjšim okrajem. Potreba bo, na jesen povsod vsaj na enodnevem tečaju izvežbati in navdušiti člane župnih odborov.

5. V načrtu so fantovski tabori KA. 13. julija na Brezjah; namenjeni so tudi za Dolenjsko (dva ali trije) in za Notranjsko.

II. Stanje po župnijah.

Iz poročil gospodov dekanov sledi, da so nekako v eni tretjini župnij ustanovljeni sveti in odbori KA. Po veliki večini pa si gospodje dušni pastirji še niso na jasnem, kaj je KA in v čem je njeno delo. Preveč zamenjujejo KA z že obstoječimi organizacijami. Nekje n. pr. obstoja KA v tem, da je župnik imenoval za vsako vas po dve tretjerednici, »ki delujeta v smislu KA«. Ponekod pa tvorijo odbor KA odbori prosvetnih društev, Marijine družbe in III. reda. Toda to ni KA.

Kaj je katoliška akcija?

Delavci KA so Vaši laiški kaplani.

Zato morajo biti predvsem možje in fantje.

Splošna tožba ene dekanije: »Moči za akcijo manjka, sami moramo delati kot doslej«, dokazuje dvojno: 1. nimamo še vzgojenih lajških apostolov, zato je seveda treba (vsaj od začetka) več dela in truda od strani duhovnika, a pozneje bo duhovnik po teh svojih pomočnikih razbremenjen.

2. ne znamo še KA v tek spraviti. Če vse sami delamo, ni to KA. Od začetka vsaj bo treba seje sklicevati, faktično jih voditi (če je tudi drug predsednik), delo jim pokazati, o načinu dela se pogovoriti, delati pa morajo člani KA, t. j. odborniki, ti pa naj pridobe še druge sposobne delavce.

Nekateri župni odbori delujejo vzorno.

Nekje so si n. pr. naredili sledeče naloge:

1. napraviti statistiko naročnikov dobrega in slabega tiska,
2. sestaviti seznam ubožcev,
3. spraviti k zakramentom one, ki že dolgo niso bili (statistika teh),
4. spraviti fante v cerkev k pridigi in sv. maši,
5. spraviti vse dobre fante v Dom duh. vaj (potem pa se zavzeti za slabše fante),

6. razdeliti nedelje na posamezne stanove.

Zopet drugje pa so si zastavili sledeče naloge:

1. Sestaviti »dobrodelni odbor«,
2. zbrati naslove izseljencev in vzpostaviti stik z njimi,
3. pospeševati obisk nedeljske službe božje,
4. odpraviti čutje pri mrličih,
5. delati za razširjenje dobrega časopisja,
6. delati za razširjenje apostolstva mož,
7. organizirati redne duhovne vaje,
8. ustanoviti fantovske MD.

Veliko važnost je treba polagati na izšolanje lajških apostolov; zlasti jih je treba navajati na to, da gojijo res globoko in iskreno notranje življenje. O tem je treba par besed pri vsaki seji povedati. Zlasti jih je treba spraviti v Dom duhovnih vaj.

Potrebe: 1. Dobiti par »kaplanov« — začetek je!

2. Razširiti ta krog: duhovne vaje v »Domu«.

3. Postaviti za župnijo konkreten cilj — (enega za drugim).

Gospod škof se je po poročilu zahvalil poročevalcu in v toplih besedah priporočal delo za uvedbo KA pri nas. Všeč so mu primeri nekaterih župnij; naj bi bilo povsod tako!

V.

Med »slučajnostmi« so prišle v razgovor štiri zadeve: Razgovor o »Krekovi mladini«, razgovor o ureditvi kongrue, o obredniku za pogrebe in o kopališčih.

a) O **Krekovi mladini** je poročal g. univ. profesor dr. Andrej Snoj:

Krekova mladina je med večino duhovnikov samo površno znana. O nji je še danes razširjenih mnogo predsodkov in krivičnih sodb. Posledica je, da se duhovščina drži proti nji pasivno, nekateri pa v dobri veri njeno delovanje celo ovirajo.

Na kratko hočem pojasniti zgodovino Krekove mladine, njene cilje, organizacijo in posebno njeno razmerje do vere. Ko dobimo pravo sliko o nji, bomo spoznali, da se je je treba z isto ljubeznijo okleniti kakor drugih naših katoliških organizacij in ji zlasti v industrijskih krajih nuditi vso moralno pomoč in podporo.

Krekova mladina je povojna organizacija; razvila se je leta 1921. iz Jugoslovanske strokovne zveze. Po svojem bistvu je organizacija krščanske socialistične mladine. Namen ji je izobraževati in vzgajati delavsko mladino v krščansko-socialističnem duhu in jo v tem pravcu pripravljati za praktično delo v krščansko-socialističnih strokovnih in gospodarskih organizacijah.

Sprva je bila organizacija precej šibka. Ni imela dovolj vodilnih oseb, ki bi ji utrdile pozicijo in ji dale realen načrt za praktično delo; tudi ni imela jasnih smernic glede verskega življenja svojih članov. Po občnem zboru leta 1929. se je glede števila članov in družin precej okrepila. Na plenarni seji delegatov vseh Krekovih družin v septembru preteklega leta si je sestavila svoj poslovnik; določila je jasen načrt dela za bodočnost in tudi glede verskega življenja članov zavzela jasno stališče. S tem se je organizacija še na znotraj utrdila in nekako ustalila. Njen ustroj, njene naloge, metode njenega dela so popisane v knjižici »Poslanstvo in pota Krekove mladine« (Ljubljana 1929).

Organizacija Krekove mladine je zgrajena takole:

Na čelu je Centrala Krekovih družin, ki je matica in idejna voditeljica krščansko-socialnega pokreta. Sedež ima v Delavski zbornici v Ljubljani.

V okviru Centrale so sedaj tri zveze, in sicer Zveza krekovcev, Zveza krekovk in Zveza borcev (Vrhovni stan borcev). Zveza krekovcev in Zveza krekovk sta poslovno popolnoma samostojni in ločeni (kakor svoj čas Orlovska in Orliška podzveza). Njuna naloga je, ustanavljati sekcije krekovcev in krekovk v posameznih krajih, prirejati tečaje in organizirati razne akcije po navodilih Centrale (n. pr. tekme dela, verske vaje itd.). Tudi borčevske sekcije ali enote tvorijo svojo zvezo, ki se imenuje Vrhovni stan borcev. Organizacija borcev ima namen, z združitvijo telesne in duševne vzgoje postaviti trdne, za boj, delo in žrtve sposobne in pripravljene oddelke krščansko-socialistične delavske mladine (nekako elito). V svoje vrste sprejemajo mladino že od 6. leta dalje. Ko dopolni borec 18. leto, postane član sekcije krekovcev v dotičnem kraju.

Pravna edinica Krekove mladine v kakem kraju je Krekova družina. Popolne družine imajo po tri koordinirane sekcije, krekovce, krekovke, borce. Možne so tudi družine s samo eno, dvema sekcijama. Delovanje sekcij se mora vršiti ločeno; skupno nastopajo le pri večjih prireditvah. Sekcije dajejo članom (članicam) izobrazbo, vzgojo in praktično življenjsko usposobljenost s sestanki, predavanji, deklamacijami, knjižnicami in čitalnicami, z dramskimi predstavami, s sportom, s tečaji, z duhovnimi vajami, s samostojnim dobrodelnim udejstvovanjem.

Glasilo Krekove mladine je list »Ogenj«. V zadnjem letu se je ustanovila tudi »Krekova knjižnica«, katere namen je, širiti proletarsko lepo knjigo moralne in umetniške kakovosti med slovenskim delavstvom. O »Ognju« so se čuli od mnogih strani očitki, da ne piše v katoliškem duhu. Res so izšli v začetku nekateri članki, ki jih s katoliškega stališča ne moremo povsem odobravati. Vzrok je bil ta, ker ni bilo zadostnega uredniškega konzorcija in so članki zašli v list bolj po iniciativi posameznikov in manj po odobravanju ter vednosti centralnega odbora. Sedaj izdaja list zanesljiv konzorcij, in kdor čita »Ogenj«, mora priznati, da se stalno boljša ter da od lani naprej piše korektno in v katoliškem duhu. Ne smemo obsojati mladih, idealnih fantov, polnih ognja in mladostne gorečnosti. Umevno je, da je v mladostnem vrvenju zašlo med KM nekaj prenapetih revolucionarjev (akademikov). A KM je po zdravem razvoju odstranila vse take elemente. Tragično je le, da je KM morala vprav v najbolj težavni dobi notranjega čiščenja prestat najsilovitejše napade, ki so ji obteževali zdravo konsolidacijo.

Največkrat se je očitalo krekovcem, da niso zadosti katoliški in da ne marajo duhovnikov medse. Zato nas umevno najbolj zanima, kakšno je razmerje KM do vere. O tem govori 33. člen njenega Poslovnika. Glasi se: »Vsak krekovec, krekovka, borec je dolžan živeti in delati v duhu krščanskega socializma, to je, živeti Bogu in bratu, delati za Boga in radi Boga za zmago pravice, za odrešenje proletariata od kapitalizma in tako stremeti za uveljavljanjem in zmago krščansko socialističnih idej v vseh panogah življenja.«

V kolikor se KM bori za rešitev delavstva iz okov kapitalizma, gre vzporedno z marksističnim socializmom; vendar se tako od marksistov kakor od komunistov bistveno loči; kajti za pravice delavstva se bori na temelju krščanskih etičnih načel in od svojih članov zahteva brezpogojno pokorščino do Cerkve ter zgledno krščansko življenje. Iz Centrale je preteklo jesen izšel poziv, naj si vse družine nabavijo sv. pismo in naj ga sekcije pri sestankih čitajo. Letos v januarju so se v Domu duhovnih vaj pripravile za krekovce duhovne vaje, katerih se je udeležilo 17 fantov-delavcev, kar je za prvi začetek prav zadovoljivo število, tembolj, ako pomislimo, da je vsak fant pri tem žrtvoval po en delovni dan. KM je tudi pristopila v Kat. akcijo in s tem najbolj pokazala, da stoji na strogo verskem stališču in da se v verskih zadevah hoče pokoravati škofu. Na letošnjem občnem zboru organizacije, dne 1. junija, je bilo soglasno sprejetih več predlogov, ki se tičejo ureditve verskega življenja krekovcev in krekovk. Sklenilo se je n. pr., da so člani dolžni dvakrat na leto pristopiti k skupnemu sv. obhajilu, priporočilo pa, da čimveč krekovcev pristopi k Apostolstvu mož in mesečno prejema sv. zakramente. — Vsem družinam se je naročilo, da morajo pristopiti k župnijskim odborom katoliške akcije. — Glede duhovnih vaj je bilo sklenjeno: »V dneh od 4. do 7. januarja 1931 se bodo vršile v Domu duhovnih vaj v Ljubljani duhovne vaje za krekovce. Vsaka družina mora skrbeti za čim večjo udeležbo. Poleg tega naj vsaka večja družina priredi duhovne vaje doma in naj povabi tudi druge.« — § 7. Poslovnika (o odboru Centrale) se je dopolnil z dastavkom, da občni zbor izvoli tudi duhovnega vodjo, in sicer po predhodnem sporazumu ordinariata in odbora Centrale, ter da ima duhovni vodja pravice in dolžnosti odbornika. — Za letos se je vsem članom toplo priporočilo, naj se udeleže evharističnega kongresa v Zagrebu od 14. do 17. avgusta, drugače pa se bo vsako leto vršilo skupno romanje krekovcev na kako slovensko božjo pot, ki bo moralo biti izključno verska manifestacija.

Vse to jasno dokazuje, da ni več povoda za kako nezaupanje od naše strani do organizacije. V verskem oziru stoji KM na strogo katoliškem stališču in hoče delovati v duhu katoliške akcije. Pa tudi v socialnem oziru je zavzela pravilno stališče, ker se ne bori samo proti brezčutnemu in absolutnemu kapitalizmu, ampak tudi proti komunizmu, in sicer »ne le radi njegovih metodčnih pogrešk, ampak kot svetovnemu filozofskemu kulturnemu, na materializmu slonečemu nazoru« (»Ogenj« 1930, št. 4, str. 51).

Sami smo pričeli, kako kapitalizem vedno bolj neusmiljeno izkorišča delavstvo in množi vrste brezposelnih. Na drugi strani se širi materialistični komunizem in je velika nevarnost, da bi zajel tudi našo delavsko mladino. Krekova mladina tvori izrazito fronto proti obema. Če ji bo stala duhovščina ob strani, bo ta fronta močna. Če pa odreče tej idealni mladini, ki ima toliko dobre volje v sebi, svojo moralno pomoč, se organizacija ne bo mogla utrditi med nami. Fronta bo razpadla in delavstvo bo odšlo v druge vrste. To bi bilo v škodo dobrim in pravičnim odnošajem med delavci in delodajalci, v škodo krščanstvu, v škodo pa tudi nam samim: zadel bi nas očitek, da nismo razumeli znamenj časa, da smo zamudili ugodno priliko, ki se dolgo ali morda nikoli več ne povrne.

Poročilo so navzoči vzeli na znanje. Poudarili pa so nujno potrebo, naj se v tej organizaciji več stori za praktično versko udejstvovanje. Gospod predsednik pa je organizacijo toplo priporočil naklonjenosti duhovnikov.

b) **O kongrui**, kakor se namerava preurediti, je poročal gospod škof-koadjutor dr. Rožman in povzel oz. razložil glavne točke predloga. Čas je ugoden, da se sprejme tozadeven zakon, zato se je zadeva vzela vnovič v roke. Upati je, da se gmotno stanje duhovščine s tem povoljno reši.

c) Predlog, naj se iz celotnega **Obrednika**, ki se tiska, posebej natisne obrednik za pogrebe, ker ta največ trpi in se lahko zato večkrat nabavi nov, se je vzel z odobrenjem na znanje z naročilom, da se to sporoči odboru za sestavo Obrednika.

č) Končno je bilo na razgovoru še vprašanje, kako preprečiti ali vsaj omejiti (oz. nevarnost bližnje priložnosti zmanjšati) skupne solnčne in vodne kopeli za oba spola. Sklenilo se je ukreniti vse potrebno, da javne oblasti to prepovedo, kakor so to po nekaterih krajih storili župani zlasti za izvenjavna kopališča (Novo mesto).

Ob pol eni je nato gospod škof dr. Jeglič z molitvijo zaključil konferenco.

57.

Mutanda in Directorio liturgico a. 1930.

Die 15. Octobr., fer. 4. In 2. Vesp. com. S. Hedwigis Vid.

Extra eccl. cathedr. in eccl. consecratis: Vesp. de seq., com. praec. et S. Hedwigis Vid.

⊕ *Die 16. Octobr., fer. 5. S. Hedwigis Vid., sem., c. a. Off. ord. (ut in Brev. die 17. Oct.); ad Ld. Suffr., ad Prim. Prec. — In M. 2. Or. A cunctis, 3. ad lib. — Vesp. de seq., com. praec.*

Extra eccl. cathedr. in eccl. consecr.: *Dies oct. Dedic., dup. mai., c. a. Off. ord. (in Br. vet. LL. 3. Noct. ex die 4); L. 9 ex tribus contracta et com. S. Hedwig. in Ld. et M. Cr. — In 2. Vesp. com. seq. et S. Hedwig.*

Die 17. Octobr., fer. 6. S. Margaritae M. Alacoque Virg., dup., c. a. Off. ord. (ut in fol. novo). — M. ppr. (ut in fol. novo). — Vesp. de seq., com. praec.; Compl. de Dom.

Die 22. Octobr., fer. 4. Missa con v.: de Requiem (M. quotid., tres Or., Seq.). — M. priv.: Dom. praec., sine Gl., 2. Or. A cunctis, 3. Fidelium, 4. ad lib., sine Cr., Praef. comm. Ben. Dno; vel de Requ.

Die 23. Octobr., fer. 5. Missa con v.: Dom. praec., sine Gl., 2. Or. A cunctis, 3. ad lib., sine Cr., Praef. comm., Ben. Dno; vel M. vot. de SS. Euchar., 2. Or. Dom., 3. A cunctis. — M. priv. ut supra, vel de Requ.

58.

Razglas.

S tem raglašam, da je novi Katoliški katekizem z letošnjim šolskim letom dobil svojo obveznost in se ima zato upeljati v vse šole.

Glede novega besedila nekaterih molitev v katekizmu odločam, da je učiti po šolah po tem besedilu.¹ Z uvedbo novega besedila v javno

¹ Pri molitvi »Zdrava Marija« je v besedi blagoslovljena, blagoslovljen, in pri molitvi »Pozdravljena Kraljica« blagoslovljeni naglas na è, kar je po naziranju jeziko-

službo božjo pa naj se počaka dotlej, da dobe gospodje duhovni pastirji v roke novi Cerkvni molitvenik, ki je že natisnjen in bo kmalu razposlan.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1930.

† Gregorij,
škof.

59.

Kolkovina in takse za listine.

Objasnjuje se, da se izdajajo listine brez kolkovine (taksne znamke) in brez takse (pisarniške pristojbine), torej popolnoma brezplačno:

1. invalidom, kadar vlagajo na sodišča prijave z vsemi predpisanimi dokumenti (Škofijski list 1929 str. 99) in

2. vsem oblastvom, kadar ta zahtevajo exoffo-listine ali izpiske za svojo uradno uporabo.

Državnim uradnikom, kadar rabijo listine v svrhu ureditve svojih službenih prilik, to je prevedbe na državno službo, zvišanje plače in pod., se listine izdajajo sicer brez kolkovine, a ne brez pisarniške pristojbine (takse). (Škofijski list 1925 str. 93; čl. 128. uradniškega zakona.) Sem spadajo tudi železničarji.

Na vseh listinah, izdanih brez kolkovine je treba to pristojbinsko prostost posebej označiti.

Kolkovino in takso je zaračunati po zakonu o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923 (Uradni list 1923, št. 368; cf. tudi Škofijski list 1924 str. 13, 14, oz. Škof. list 1924 str. 111).

60.

Zavarovanje cerkvenih uslužbencev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je sporočil škofijskemu ordinariatu z dopisom z dne 7. avgusta 1930 št. 122/9—26, da je izdala kr. banska uprava o zgornji zadevi naslednje pojasnilo:

Glede na razne spore, ki se pojavljajo v pogledu zavarovanja in plačila zavarovalnih prispevov pri OUŽD za cerkvene uslužbence, je podala kraljeva banska uprava dravske banovine pod svojo Nr. VI—1209/5 z dne 2. maja 1930 naslednje pojasnilo:

»Pravico nameščati in odpuščati nižje cerkvene uslužbence imajo cerkveni uradi. Pri organistih in cerkvenikih ima vedno to pravico župnik. Izjema, ki je v tem ali onem primeru mogoča, se mora posebej dokazati. Različna od pravice nameščanja in odpuščanja je dolžnost plačevanja teh uslužbencev. Stroški za te uslužbence se krijejo po določenih deželnih konkurenčnih zakonov (za Koroško zakon z dne 28. maja 1863, dež. zak. št. 6 od leta 1864, Kranjsko zakon z dne 25. julija 1863, dež. zak. št. 12, Šta-

slovcev edino pravilno (podoben primer: izgovoriti — izgovorjen). Zato naj se radi enotnosti takoj v začetku na to pazi, ker bi se priučena napaka v naglasu pozneje težko odpravila.

jersko zakon z dne 28. aprila 1864, dež. zak. št. 11.). Pri tem je razlikovati specialni naslov za vzdrževanje organistov in cerkvenikov in dolžnost cerkvene imovine ter župne občine.

Cerkvena imovina pride v poštev, če ni specialnega naslova; župna občina s svojimi prispevki pa tedaj, če obveznosti ni mogoče kriti iz cerkvene imovine.

Za pravočasno prijavo in odjavo zavarovanju zavezanega cerkvenega uslužbenca je torej odgovoren cerkveni urad oz. župnik, ki sprejme člana v službo. Cerkveni urad oz. župnik mora tudi kot delodajalec nositi vse regresne posledice opuščenih ali prepoznih prijav.

61.

Razglas.

V zvezi z razglasom v »Škof. listu« 1930 str. 74 se naznanja, da se je z odlokom škof. ordinariata z dne 12. septembra 1930 št. 3858 duhovniku-valetudinariju Ivan Lomšku dovolilo do preklica nositi duhovsko obleko in maševati.

62.

Poziv.

Škofijsko cerkveno kot zakonsko sodišče poziva s tem v smislu kan. 1711—1714 Aleksandra Gelbfarb, rojenega leta 1893. v Odesi, svojčas bivajočega v Šalki vasi, župnija Kočevje, sedaj neznanega bivališča, da pride dne 11. novembra 1930 ob 11. uri sam ali pošlje pravilno določenega zastopnika v Ljubljano v škofijski dvorec I. nadstropje radi ugotovitve pravde v tožbi njegove soproge za proglas neveljavnosti zakona.

Župniki, duhovniki in verniki, ki bi vedeli za bivališče zgoraj imenovanega Aleksandra Gelbfarb, naj poskrbe, da imenovani izve za poziv.

Škofijsko cerkveno kot zakonsko sodišče v Ljubljani,
dne 27. septembra 1930.

63.

Razne objave.

Mesti izseljeniških duhovnikov. Med jugoslovanskimi izseljenci v Franciji je nujno treba namestiti dva izseljeniška dušna pastirja: enega s sedežem v Merlebach (Moselle), kjer deluje sedaj duhovnik Anton Hafner, drugega v Sallaumines (P. d. C.) z delokrogom za 6000 jugoslovanskih izseljencev (novo mesto). Tisti, ki bi bili pripravljeni prevzeti eno ali drugo teh mest, naj to do konca oktobra sporoče škof. ordinariatu.

Vojaški razpored. Nekateri duhovniki so obvestili škof. ordinariat, da so prejeli obvestilo o vojaškem razporedu, po katerem bi morali v

slučaju mobilizacije vojske priti na gotova mesta. Ker ti razporedi nasprotujejo uredbi o oprostitvi vojaških obveznikov, po kateri so duhovniki (razen vojaških) oproščeni poziva na vojaško službo ob vojni, se je škof. ordinariat z dopisom z dne 2. septembra 1930 št. 3706 obrnil na komando ljubljanskega vojaškega okrožja za tozadevno pojasnilo. Ta komanda je z dopisom z dne 17. septembra 1930 št. 19.446 sporočila ordinariatu, da se strogo ravna po določilu zgornje uredbe; ako pa je kateri duhovnik kljub največji pažnji vseeno dobil tak razpored kot navaden vojaški obveznik, naj nemudoma obvesti o tem pristojno sresko načelstvo, na kar se bodo taki duhovniki takoj brisali iz vojaškega razporeda. — To se prizadetim duhovnikom objavlja radi ravnanja.

Katehetske nagrade. Na razna vprašanja glede izplačila katehetskih nagrad, se je škof. ordinariat obrnil na kr. bansko upravo, ki mu je z dopisom z dne 8. septembra 1930 št. VII. 13.626 odgovorila, »da je v svojem proračunu sicer predvidela kredit 3 milijonov Din za te nagrade, toda v breme tega kredita se ne smejo vršiti nobena izplačila, ker je finančno ministrstvo odredilo, da se mora ta kredit stornirati glede na § 43. zakona o narodnih šolah. Banska uprava je ministrstvu pojasnila potrebo tega kredita in prosila, da naj ostane. Ker pa ministrstvo še ni odgovorilo, se katehetske nagrade iz banovinskega proračuna zaenkrat ne smejo izplačevati. — Nekateri občine so banski upravi že poslale denar za katehetske nagrade za čas od 11. decembra 1929 do 30. junija 1930. Katehetom iz teh občin se nagrade nakazujejo po šolskih vodstvih. Drugi katehetje pa bodo morali čakati, dokler ne bodo njih občine poslale denarja.«

Omot podob za prvo sv. obhajilo je dne 19. junija 1929 pustil neki duhovnik pri potniški blagajni postaje Ljubljana glavni kolodvor. Ker se nepoznani izgubitelj v teku enega leta ni oglasil, je te podobe poslala direkcija državnih železnic v Ljubljani škof. ordinariatu s prošnjo, da se izsledi lastnik, ki naj se mu podobe izroče. Lastnik podob naj se oglasi v pisarni škof. ordinariata, kjer bo podobe dobil.

Katoliška katedrala v Beogradu. V Beogradu se je osnovalo društvo, čigar cilj je čimprej zgraditi katoliško stolnico. Na priporočilo gospoda beograjskega nadškofa se je obrnilo to društvo s prošnjo na škof. ordinariat, da ga pri zbiranju darov v korist fonda za zidanje katoliške stolnice v Beogradu podpremo. V kratkem prejmejo župni uradi in drugi naslovi od tu pisмено priporočilo in prošnjo za razpečevanje posebnih blokov med verniki in tudi med šolsko mladino.

Cerkev sv. Antona v Beogradu. Ker je Beograd prestolica naše države, se je tam naselilo veliko število katoličanov iz vseh pokrajin države. Da bi imeli priliko izvrševati verske dolžnosti, so se v Beogradu ustanovile štiri župnije. Ena med njimi, ki je izročena oo. frančiškanom, še nima župne cerkve. Cerkev, ki se bo sezidala, bo posvečena sv. Antonu Padovanskemu. Da se omogoči zidanje te cerkve, so oo. frančiškani zasnovali loterijo in prosijo, da bi gospodje duhovniki pomagali prodajati srečke. Gospodje duhovni pastirji naj vernikom priporoče, da kaj darujejo za cerkev sv. Antona in kupujejo omenjene srečke. Darovi naj se pošljejo na naslov: Franjevački samostan, Beograd, Bregalnička 14.

Nove veroučne knjige. Katoliški katekizem, ki je dobil svojo obveznost z novim šolskim letom, stane 16 Din. Gospodje duhovniki dobe pri škof. ordinariatu na vsakih 5 izvodov enega povrhu. (Glede IV. razreda osnovnih šol pravi novi učni načrt takole: Zelo naravno je, da bi se v šolskem letu 1930/31 vršil pouk krščanskega nauka, ki je v bistvu vedno

enak, pri učencih, kateri so se v III. razredu učili po starem katekizmu, po isti knjigi tudi še v IV. osnovnem razredu. To velja zlasti za kraje, kjer bi duhovnik težko dosegel, da bi starši kupili tudi za te učence novi katekizem. Stare knjige je na razpolago pri ordinariatu še 1500 izvodov. Cena mu je znižana na 16 Din z običajnim namečkom.) — Krščanski nauk za prvence, četrta nespremenjena izdaja, stane 22 Din izvod. Nameček, kakor pri katekizmu. — Podrobni učni in vzgojni načrt za osnovne in meščanske šole je bil razposlan vsem gg. župnikom, kaplanom in katehetom. Cena knjigi je 16 Din. Gg. duhovniki, ki ga niso prejeli in ga žele, ga lahko naroče pri škof. ordinariatu, kjer je še nekaj izvodov v zalogi. — Zgodbe sv. pisma za osnovne šole je založila banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani. Izvod knjige (kolorirane slike!) stane 36 Din.

Tablice z molitvami po sv. maši v novem besedilu molitev je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Ker se bodo z upeljavo novega Cerkevnege molitvenika te tablice kmalu rabile, naj jih predstojniki cerkva kmalu naroče. Pripominjamo, da je na njih izpisana vsa »Zdrava Marija«, kar bo v začetku zelo dobro služilo.

Tečaji duhovnih vaj v Domu duhovnih vaj v Ljubljani do konca leta 1930.: za duhovnike: od 6. do 10. oktobra; od 13. do 17. oktobra. — Za organiste: od 17. do 21. novembra. — Za moše: od 31. oktobra do 4. novembra; od 13. do 17. decembra. — Za mladeniče: od 25. do 29. oktobra; od 10. do 14. novembra; od 29. novembra do 3. decembra; od 6. do 10. decembra.

64.

Slovstvo.

Ob srebrnem jubileju škof. zavoda sv. Stanislava in škof. gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano. Sestavil in uredil Anton Koritnik, direktor škof. gimnazije, ob sodelovanju zavodskih profesorjev in prefektov. 1930. Založilo vodstvo zavoda. — Knjiga, ki je posvečena ustanovitelju zavoda gospodu nadškofu dr. A. B. Jegliču, obsega na 262 straneh temeljit zgodovinski pregled zavoda v njegovem življenju petindvajsetih let. Knjigo krasi tudi 32 strani slik v bakrotisku. — Knjiga se razpošlje vsem gg. duhovnikom brezplačno; prejemale se bodo zanjo le prostovoljni prispevki, ki naj se pošljejo po položnicah, pridejanih knjigi.

Caritas. 44. letno poročilo centralnega sveta in konferenc družbe sv. Vincencija Pavelskega v Ljubljani za l. 1929. Izdala Družba sv. V. P. za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladine v Ljubljani. Knjižica, ki obsega 52 strani, razpravlja pretežno o zgodovini zavoda »Marijanišče« v Ljubljani ob njegovi petdesetletnici (Anton Kordin). Na koncu pa sta poročili Vincencijeve družbe in Družbe sv. Elizabete o delovanju v l. 1929.

Za poredak u našim kupališnim prilikama. Priredil dr. Josip Srebrnič, škof krški, zoper nerednosti v javnih in nejavnih kopališčih ne samo na morju, ampak tudi ob drugih vodah. Knjižica (13 strani) stane 2 Din in se dobi pri škof. ordinariatu na Krku.

Škofijska kronika.

Jubilej škof. zavoda. Škof. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano je dne 21. septembra 1930 slovesno praznoval 25 letnico svojega obstoja. Slavnost jubileja se je pričela na predvečer z razsvetljavo hiše in s koncertom v parku pred hišo. Na dan jubileja pa je bila v zavodovi kapeli zahvalna sv. maša, ki jo je daroval zavodov ustanovitelj gospod dr. Anton Bonaventura Jeglič, nasl. nadškof garelenski. Sv. maši je sledila slavnostna akademija. Sv. maši in akademiji so prisostvovali najvišji predstavniki cerkvenih, državnih in vojaških oblasti. Popoldne istega dne se je vršil komers bivših zavodskih gojencev.

Škofijski ordinariat. Za generalnega vikarja ljubljanskega škofa je bil imenovan Ignacij N a d r a h, stolni dekan itd. v Ljubljani. — Jožef J a g o d i c, tajnik škof. ordinariata in škof. kaplan pa je bil imenovan za vršilca dolžnosti ravnatelja škof. pisarne.

Imenovana sta bila: Za nadzornika za verouk na osnovnih in meščanskih šolah v Ljubljani Jožef V o l e, stolni kanonik v Ljubljani, in za arhidiakona mesta Ljubljane dr. Tomaž Klinar, stolni kanonik v Ljubljani.

Za suplenta glasbe in petja na škof. gimnaziji zavoda sv. Stanislava je bil imenovan duhovnik Matija T o m e, ki je dovršil svoje glasbene študije na konservatoriju na Dunaju.

Podeljena je župnija Primskovo Antonu P l e š i c u, župnemu upravitelju istotam.

Umeščen je bil Janez M i k u ž, župnik v Sorici, dne 20. avgusta 1930 na župnijo Mavčiče.

Resigniral je na podeljeno mu župnijo Leše Matej S u š n i k, župnik v Rovtah. Razpisana župnija Rovte mu je bila vnovič podeljena.

Za župne upravitelje so bili imenovani: Ivan K n a f e l j, kaplan na Jesenicah, v Lešah; Andrej I l c, kaplan v Leskovcu, v Podzemlju in Viljem C u n d e r, kaplan v Toplicah (Uršna sela), v Sorici.

Premeščeni so bili: Janko Ž a g a r - S a n a v a l, kaplan na Jesenicah, kot uršulinski kaplan in katehet v Škofjo Loko; dalje kot kaplani: Vinko G o s t i š a z Breznice na Jesenice; Ivan T i r i n g a r s Trebelnega na Jesenice; Karel P a p e ž iz Podzemlja v Leskovcu; Jožef R o t t iz Radeč pri Zid. mostu v Toplice; Franc K o l e n c iz Sodražice v Dobrnič; Hieronim Š a u l i iz Sv. Trojice v Tržišču v Šmihel pri Nov. mestu; Franc H i t i iz Št. Vida pri Stični v Gorje; Anton B e r g a n t iz Gorij v Št. Vid pri Stični; Anton O m a n iz Sv. Križa pri Litiji v Dob; Ciril J e r i n a iz Moravč v Zagorje ob Savi; Vital V o d u š e k iz Zagorja ob Savi kot kaplan-ekspozit na Loke pri Zagorju ob Savi; dr. Viljem F a j d i g a iz Šmarij v Škofjo Loko; Jožef R o z m a n iz Borovnice v Šmarije in Janez L o n č a r iz Horjula v Borovnico.

Nameščeni so bil kot kaplani semeniški duhovniki oz. novomašniki: Valentin B e n e d i k v Radovljici; Bogomir G a n d e pri Sv. Trojici v Tržišču; Martin G o r š e v Sv. Križu pri Litiji; Janez H a f n e r v Koštanjevici; Stanislav J e g l i č v Trebnjem; Janez J e n k o v Sodražici; Jožef K o š i r v Kranju; Janko S e d e j v Radečah pri Zid. mostu; Jožef S m o l i č na Trebelnem in p. Bazilij Š t u p n i k, O. F. M., v Mošnjah.

Razrešena sta bila kaplanske službe: Janko Sedej, kaplan v Boštanju, ki se je kot upok. mornariški kurat naselil v Radomljah, in Silvester Skebe, uršulinski kaplan in katehet v Škofji Loki, ker gre pastirovat med jugoslovanske izseljence v Belgijo.

Odpustnico iz ljubljanske škofije je dobil Jožef Mlakar, kaplan v Dobrniču.

Frančiškanske župnije: Spodnja Šiška: Za župnika-vikarja je bil imenovan p. dr. Modest Novak, O. F. M. Za kaplana pa p. Ferdinand Zajc, O. F. M. — Mar. Oznanj. Ljubljana: Za subsidiarija je bil imenovan p. Frančišek Ačko, O. F. M.

Ordinacije: Višje redove so prejeli: Subdiakonot dne 3. avgusta, diakonat dne 10. avgusta in prezbiterat dne 24. avgusta 1930: fr. Simon Asič, O. Cist. in fr. Bonaventura Herga, O. Cist. — Subdiakonot dne 3. avgusta in diakonat dne 24. avgusta 1930: Fr. Gabrijel Humek, O. Cist. in fr. Antonin Skubic, O. Cist. — Diakonot dne 10. avgusta 1930: Franc Babič, Soc. Sal.

Umrli so: Gašper Porenta, profesor risanja na škof. gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano, dne 9. avgusta 1930 v starosti 61 let, Franc Birk, duhovnik misijonske družbe sv. Vinc. Pav. v Ljubljani, dne 3. sept. 1930 v starosti 65 let in Jakob Kleindienst, župnik v pokoju, v Solinu pri Splitu dne 27. septembra 1930 v starosti 58 let. — Naj v miru počivajo!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 30. septembra 1930.

Vsebina: 55. Katoliški škofje svojemu narodu. — 56. Poročilo o shodu dekanov. — 57. Mutanda in Directorio liturgico a. 1930. — 58. Razglas o Katekizmu. — 59. Kolokvina in takse za listine. — 60. Zavarovanje cerkvenih uslužbencev. — 61. Razglas. — 62. Poziv. — 63. Razne objave. — 64. Slostvo. — 65. Škofijska kronika.

Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Odgovorni urednik: Jože Jagodiec.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Cee.